Vilniaus kultūros savaitraštis „7 meno dienos“ | www.7md.lt

7md

2013 m. gruodžio 13 d., penktadienis

Nr. 46 (1060) | Kaina 2,50 Lt

D*ailė* | **M***uzika* | **T***eatras* | **K***inas* | **F***otografija*

Mieli skaitytojai,

Laikraščių ir žurnalų prenumerata 2014 metams „Lietuvos pašto“ skyriuose priimama tik iki gruodžio 22 d.! Nepraleiskite progos kas savaitę skaityti „7 meno dienas“, kurios pačios ateis į Jūsų namus. Savaitraščio kaina kioskuose – 2,50 Lt, o prenumeratoriams – 2 Lt. Prenumeratos kaina 1 mėn. – 8 Lt, 3 mėn. – 24 Lt, 6 mėn. – 48, metams – 80 Lt. „Kino“ žurnalo 1 numerio prenumeratos kaina – 6 Lt, pusmečiui – 12 Lt, metams – 24 Lt.

Prenumeruodami mūsų leidinius palaikote mūsų darbą.

2

Birbynininko Antano Smolskaus atminimui

D. Matvejevo nuotr.

5

Vyčio Jankausko šokio spektaklis „Aritmijos“

7

Paulinos Eglės Pukytės meno projektas

9

Nauji filmai – „Meilei nereikia žodžių“

Vitas Luckus, „Tania“, iš ciklo „Giminės“. 1968 m. Fotografo archyvas, JAV, Tatjanos Luckienės-Aldag nuosavybė

Mėginimai atrakinti

Vito Luckaus retrospektyva Nacionalinėje dailės galerijoje

Agnė Narušytė

Vitas Luckus man visada buvo neišspręstas klausimas. Kai susidomėjau fotografija, jis jau buvo miręs (1987). Tai, ką apie jį girdėjau, skambėjo kaip prieštaravimų raizginys. Jis buvo maištininkas Lietuvos fotografijos mokykloje. Jis buvo beprotis, iš kurio galėjai tikėtis bet ko. Nužudė jo kūrybą sukritikavusį žurnalistą ir iššoko pro langą. Jis buvo pranašas, konceptualistas, pralenkęs savo laiką. Jis buvo apsėstas didybės manijos. Mėgo pasirodyti – vietoj šuns mieste vedžiodavosi liūtą. Jis lėbavo be ribų. Buvo nuskriaustasis, jo neįleisdavo į parodas. Jį persekiojo KGB – grįžęs namo, iš telefono ragelio išimdavo „blakes“ ir keikdavosi tiesiai saugumui į ausį. Jis buvo fotografijos genijus. Tai ne kartą girdėjau iš užsieniečių – Luckaus legenda atviliodavo juos į Lietuvą. O čia fotografai apie jį atsiliepdavo santūriau. Dažnai – nutildami per pusę sakinio. Ir aišku kodėl: jo atmintis kraujuoja. Iš arti geriau matėsi jo gyvenimo kiaurymės.

Seniai žinojau, kad Luckus buvo rakštis LTSR fotografijos meno draugijai, nes jo išsišokimai galėjo sugadinti santykius su okupacine valdžia, kurios valioje buvo viską sunaikinti. Kaip atsitiko Modriui Tenisonui – jam pakako pamatyti degantį Romą Kalantą, ir pantomimos teatras buvo uždarytas. Tačiau tik dabar išgirdau, kad net humanistinės fotografijos patetikos nekentusi jaunoji karta negarbstė Luckaus, nors su juo ir bendravo. Jiems buvo įdomūs jo eksperimentai, bet estetiniai sprendimai atrodė abejotini, ypač – per daug atviras simbolizmas. Taigi Luckus buvo nuolat apsuptas draugų, bet vienišas, netinkamas nei vieniems, nei kitiems. Belieka pasiskolinti Jurijaus Dobriakovo raktą į šią asmenybę: „Luckus yra kone klasikinis „nereikalingas“, nepatogus žmogus, ateinantis dar iš rusų literatūros klasikos. Jis ir iš savęs, ir iš kitų nori per daug, net ir nieko nereikalaudamas. Jis yra iš esmės žmogus be „savo“ laiko ir erdvės.“

Bet man reikia kito rakto į Luckaus kūrybą. Juk eksperimentai turi turėti tikslą! Aiškiai mačiau norą išsilaisvinti iš „gero kadro“ taisyklių, iš romantinio polinkio dramatizuoti ir supoetinti. Bet į ką tai turėjo atvesti – nemačiau. Buvo tik daug punktyrų, bėgančių tolyn nuo vadinamosios lietuvių fotografijos mokyklos – į visas puses. Nuo tikrovės gaudymo – į jos konstravimą. Nuo idealizavimo – į suluošintos tiesos paieškas. Nuo originalumo kulto – į senų fotografijų archyvus. Nuo medijos grynumo – į maišymąsi su daile. Nuo vienaprasmiškumo – į neapibrėžtumą. Ir taip toliau. Bet aiškus buvo tik išeities taškas, tarsi juodoji skylė, iš kurios mėgino išsiveržti fotonas vardu Luckus. Išsiveržti nežinia kur.

Tai kaip suprasti Luckų? Dar 9-ojo dešimtmečio pradžioje rusų menotyrininkas Levas Anninskis ilgai sukęs galvą nusprendė, kad Luckui rūpi pažvelgti į atskiras tikrovės *ląsteles*, nes per jas išsiskiria tiesa. Nacionalinėje dailės galerijoje atidaryta Luckaus retrospektyva (kuratorė Margarita Matulytė) yra puiki proga pasitikrinti – juk pagaliau matome archyvą, kurį po fotografo mirties jo našlė Tania išsivežė į Jungtines Amerikos Valstijas. Nė vienos parodos dar

Nukelta į 6 psl.

Savo vandenyno kapitonas

Prisimenant birbynininką profesorių Antaną Smolskų (1951–2003)

Lygiai dešimtmetis, kai 2003 m. mus paliko žinomas muzikas, birbynininkas Antanas Smolskus. Jo energija trykštančią asmenybę, originalumą ir šmaikštumą pamena visi jį pažinojusieji, o jo scenos žavesį, išskirtinį instrumento garsą – dar platesnis jo talento gerbėjų būrys. Ilgiausiai su maestro buvo jo mokiniai, vėliau tapę kolegomis, pasukę įvairiais profesiniais keliais, tačiau visą gyvenimą jaučiantys savo mokytojo įtaką ir iki šiol bandantys atspėti jo neeilinės asmenybės paslaptį. Vieną pirmųjų Antano Smolskaus mokinių Vaidą Mikutavičių kalbina Laimutė Ligeikaitė.

Jūs priklausote vadinamajai muzikantų „liaudininkų" bendruomenei, nors dabar jau dirbate kitoje srityje. Kaip Jums atrodo jūsų specialybė dabar, iš laiko perspektyvos?

Kai sovietiniais laikais studijavau, muzika ir visa kultūra buvo ideologijos dalis, tad jautėsi ir atitinkamas požiūris, ir finansavimas. O „liaudininkų kasta" buvo truputį privilegijuota. Tuomet veikė gal koks 40 dainų ir šokių ansamblių su šokėjais, orkestrais ir chorais. Buvo nemažai liaudies muzikos specialistų, juos valdžia pamalonindavo, „paglostydavo". Netgi smuikininkai ar pianistai pavydėdavo liaudininkams, nes jie dažnai dalyvaudavo renginiuose, netgi užsienyje „reprezentuodami Lietuvą".

Galbūt jauni žmonės rinkosi šią ideologiškai netrukdomą sritį, nes joje buvo daugiau galimybių pasireikšti?

Reiktų pagalvoti apskritai, ko einama „į muzikantus"? Juk neapseinama be scenos magijos ir tam tikro savęs realizavimo poreikio. O kodėl renkamasi birbynė? Dažnai birbynės pasirinkimas buvo atsitiktinis, kažkokių aplinkybių sutapimas, arba, jei nepatenki į kito instrumento klasę, tai pasiūlo pabandyti čia. Net ir Antanas Smolskus, man rodos, taip atėjo. Mokėsi groti akordeonu Alytaus muzikos mokykloje, o Tallat-Kelpšos aukštesniojoje muzikos mokykloje jau grojo birbyne.

Nepriklausomybės pradžioje ta meno, kaip ideologijos, era baigėsi. Kaip jautėtės pats ir kaip jūsų kolegos?

Apie 1995-uosius pradėjau kitą veiklą. Menininkai tais metais savotiškai sutriko. Gerai atsimenu, kai 1993 m. buvo rengiama „eksperimentinė" moksleivių dainų šventė. Tada, tiesą sakant, pinigų valstybėje tiesiog nebuvo. Kaip tą dainų šventę surengti? Tada mane susirado Liaudies kultūros centras ir prikalbino pagroti, padiriguoti ir pavadovauti skudutininkų grupei, o paklaustas, koks turėtų būti honoraras, net nežinojau, ko prašyti. Visi muzikantai išgyveno lūžio periodą.

Liaudininkai buvo pakibę „tarp dangaus ir žemės", neapsisprendę, kaip, beje, ir iki šiol: kas jie yra, kodėl jie yra? Kas yra jų instrumentas? Kas yra liaudies muzika? Ką liaudies muzika reiškia Liaudies instrumentų katedroje? Kodėl yra liaudininkai ir yra folkloristai? Vienu metu jie tarpusavyje net nesikalbėjo, nes kai kam atrodė, kad liaudies instrumentai – tai blogis, o gėris tik sutartinės ir pan. Kažkas net pareiškė, jog tas ištobulintas kankles ir birbynes reikia sukrauti Lukiškių aikštėje ir viešai sudeginti.

Kaip jautėsi Antanas Smolskus toje įvairiaspalvėje ir prieštaringoje aplinkoje?

Tam tikra trintis tarp muzikantų buvo, yra ir bus: visi žinome apie orkestrų, ansamblių subyrėjimus, kolektyvų „išsidraskymus" ir t.t. Panašiame „jovale", kaip ir visi muzikantai, buvo priverstas dalyvauti ir Smolskus. Kita vertus, jam labiausiai rūpėjo liaudies muzikos ir jo instrumento statusas.

Prisiminkime Valstybinį liaudies dainų ir šokių ansamblį „Lietuva", kuriam vadovavo Jonas Švedas. Jis, beje, buvo puikus muzikantas, obojininkas, geras liaudies muzikos specialistas, turėjo didelį muzikinių žinių bagažą. Švedas subūrė gerą kolektyvą. Ir žmonės į „Lietuvą" sudėjo savo meninius lietuviškumo, tautiškumo (kaip tuo metu tai įsivaizdavo) lūkesčius. Kadangi ansambliui reikėjo muzikantų, Valstybinėje konservatorijoje buvo įsteigta Liaudies instrumentų katedra. Taigi, atsirado iššūkis – kaip liaudies instrumentus perkelti į profesionalią sceną. Šis rebusas, manau, iki šiol nėra išspręstas.

Smolskus kažkuriuo momentu pajuto, kad su tais liaudies instrumentais kažkas ne taip. Ir štai kur yra vienas iš svarbiausių Smolskaus nuopelnų: jis savo instrumentą – birbynę – pakėlė į lygiavertį kitiems klasikiniams instrumentams statusą. Be jokių nuolaidų, kad tai liaudiškas instrumentas.

Kiek žinau, jis plėtė akademinį repertuarą, net užsakinėjo šiuolaikiniams kompozitoriams kūrinius. Kuo dar pasireiškė tas nelengvas birbynės autoriteto įtvirtinimo procesas?

Buvo nemažai puikių birbynininkų, bet jų grojimo maniera apsiribojo tuo vadinamuoju „liaudišku" stiliumi. Grojimo technikos prasme Smolskus birbynę prilygino obojui, klarnetui. Drįsčiau pasakyti, jog savotiškas „liaudininko" nepilnavertiškumo jausmas šalia „klasikinių" atlikėjų Smolskų skatino ieškoti būdų, kaip ištrūkti iš to riboto rato, o toks požiūris dažnai nesutapo su kai kurių jo kolegų požiūriu. Kažkuria prasme Smolskus oponavo ir tam pačiam „Lietuvos" ansambliui, jų grojimo manierai, gyvenimui tarsi užsidarius.

Ryškus lūžis įvyko jam studijuojant tuometinės Leningrado konservatorijos aspirantūroje. Tada Smolskus pamatė, jog niekam neįdomu, kad groji su tuo pagaliuku. Niekas neatsižvelgs, ar tas instrumentas liaudiškas, ar klasikinis – grojimas turi būti aukščiausio meistriškumo lygio. Smolskaus aspirantūros vadovas Pavelas Suchanovas, jau tuomet labai garbaus amžiaus profesorius, dar grojęs Marijos teatre (pas jį, beje, mokėsi ir žymus mūsų klarnetininkas Algirdas Budrys), gerokai praplėtė jo mąstymą.

Pasijuto kai kurie nauji Smolskaus grojimo technikos dalykai, darbo su garsu rezultatai. Smolskus suprato, jog birbynės privalumas yra pats garsas, to instrumento šiluma. O instrumento netobulumas priverčia muzikantą „atidirbti" už tai. Turėjo praeiti keleri metai, kol aš ir pats tai supratau. O kad galėtum kompensuoti instrumento netobulumą, turi pats smarkiai tobulėti, augti. Smolskus buvo labai reiklus derinimo, intonavimo dalykams – ir pats grodamas, ir mus mokydamas. Jis labai daug padarė tobulindamas grojimo techniką. Buvo ne teoretikas, o praktikas – tiesiog ėjo ir darė.

Kaip dirbo su studentais? Koks buvo maestro požiūris į birbynės repertuarą? Ar studentus skatino daugiau groti lietuviškos muzikos? O gal klasikų kūrinių?

Grodavome įvairų repertuarą, žinoma, ir haidnus, mocartus, vivaldžius per egzaminus turėjome atsiskaityti. Grojome ir lietuvišką muziką, ir romantikus. Ypač gražiai skambėjo kūriniai su kitų tautų nacionaliniu koloritu. Kita vertus, liaudininkai priversti būti multiinstrumentininkais. O čia atsiranda pavojus pasiklysti.

Repertuarą, žinoma, mums parinkdavo dėstytojas. Buvo populiaru groti Eduardo Balsio „Andante cantabile", Balio Dvariono „Prie ežerėlio" (Dvarionas esą yra pasakęs, kad birbyne geriau skamba nei smuiku), Jurgio Juozapaičio Sonatą. Tai kūriniai, kurie tikrai gražiai skambėdavo atliekami birbyne. Bet Smolskus vis tiek ieškojo iššūkių, pavyzdžiui, virtuozinių kūrinių iš klarneto repertuaro. Mes buvome savotiška jo kūrybinė laboratorija. Daug grojome ansamblių (duetai, trio, kvartetai), repertuare – Béla Bartókas, Benjaminas Brittenas, šiuolaikiniai lietuvių kompozitoriai. Kartu ieškojome maksimaliai techniškai švarios išraiškos, Smolskus ypač rimtą dėmesį kreipė ir į muzikinės minties perteikimą, stilių.

Smolskus pajuto, kad per mokinius gali išreikšti savo siekius, kartu eksperimentuoti. Pavyzdžiui, pirmasis jo mokinys, nuo pat pradžių išmokytas groti birbyne, yra dabar žinomas birbynininkas Kastytis Mikiška, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos docentas. Smolskus labai džiaugėsi savo studentų pasiekimais.

Kai studijavau, Smolskus buvo dar jaunas ir pats ieškantis pedagogas. Mums visiems augti reikėjo iš niekur. Jis mokė viską išbandyti ir suvokti pačiam. Studijos pas Smolskų išsiskyrė tokiu paradoksu: pasieksi dėstytojo norimą rezultatą darydamas ne vien tai, ko iš tavęs reikalauja. O tai reiškia, jog pats turėjai prieiti prie to, ko jis reikalavo... Ir dar: turi padaryti viską iki galo, be jokių išlygų. Mums yra pasakęs: „Jūs turite būti fanatikais", „Neklausinėkite, kodėl, už kiek. Eikite ir darykite."

Man atrodė, kad jo paties repertuaras įdomesnis nei kitų, išskirtinis, daug bendrų kūrinių su kitais atlikėjais, daug šiuolaikinės muzikos. Ar tai tiesa?

Jis ieškojo sąsajų su kitais atlikėjais kaip išėjimo iš to siauro savo instrumento ratelio. Nekentė provincialumo blogąja prasme. Jį žlugdė požiūris – „ai, čia tie liaudininkai...", jo ambicijos buvo užgautos ir jis viską norėjo padaryti net geriau už kitus. Nėjo į kompromisus.

Dabar manau, jog Smolskus siekė muzikuoti netgi su stipresniais už save, kad tai būtų tikras iššūkis. Grojo ir su Lietuvos kameriniu orkestru, ir su simfoniniais orkestrais, „Trimitu", su labai žinomais atlikėjais, pavyzdžiui, saksofonininku Petru Vyšniausku (yra sukurtas videofilmas „Birbynė ir saksofonas"), užsienio muzikantais (įamžintas 1990 m. filme „Lietuvių birbynė ir armėnų dudukas"), su Lenkijos Baltstogės simfoniniu orkestru bei kitais. Smolskus labai džiaugėsi grodamas gastrolėse, kur galėdavo atsiplėšti nuo to jam įgrisusio provincialumo. Jis visą laiką siekė maksimalaus tobulumo.

Ar Smolskaus išskirtinumas, jo bekompromisinis požiūris turėjo įtakos liaudininkams, kitiems muzikams?

Pirmiausia liaudininkus jis privertė pamąstyti, koks yra muzikanto santykis su savo profesija, su scena, su publika. Ne paslaptis, jog liaudininkai vis tiek laikomi tarsi taikomaisiais muzikantais. Jei reikia kokį medalį įteikti, tai tautiniais rūbais apsirėdę tegul pastovi, gražiai ką nors šurmulyje pagroja, ir misija baigta. Smolskus labai nenorėjo būti tokiu „dvaro muzikantu". Bet pasitaikydavo visko. Vienu metu jis vadovavo medicinos darbuotojų dainų ir šokių ansamblio „Rūta" instrumentų grupei. Pasitaikydavo, kad reikėdavo groti ir labai lengvą repertuarą, ir įvairiomis progomis, bet jis stengėsi, kad būtų grojama kiek įmanoma gerai, giliai, suteikdavo „profesinio skonio". Labai gerbė sceną, publiką. Kartą ir aš gavau pylos. Per egzaminą pavasarį buvo šilta, aš švarką šalin ir grojau tik su marškiniais. Po egzamino Smolskus pirmiausiai ne apie grojimą kalbėjo, o papriekaištavo, kaip drįsau pasirodyti be švarko, netvarkingas išeiti į sceną. Nuolat skiepijo pagarbą scenai.

Jam pačiam nebuvo lengva lipti į sceną, labai jaudinosi. Pasitaikydavo, kad ne viskas pavykdavo. Tada sakydavo, „daktarai savo klaidas slepia po velėna, o artistai neša į sceną".

Nukelta į 3 psl.

Antanas Smolskus su savo mokiniais. Iš kairės: Vladas Černiauskas, Kastytis Mikiška, Antanas Smolskus, Žilvinas Čaplikas, Vaidas Mikutavičius

Nuotrauka iš asmeninio archyvo

Tolygiai pulsuojantis ketvertas

Čiurlionio kvarteto 45-mečio koncertas

Vytautė Markeliūnienė

Solistų, ansamblių ar kitokių sudėčių atlikėjų kūrybinės veiklos sukaktys, paviešintos iškilmingais koncertais, kelia dvejopas mintis. Viena vertus, tai formalios datos ir jos paunksmėje glūdinčio formalaus renginio samplaika – čia būna daug kviestinių svečių, daug šurmulio, celofanų čežėjimo, kalnai gėlių, ne vietoje prasprūstančių plojimų. Kita vertus, prie formalios datos galima priderinti orią muzikinę programą, turinčią galimybių pranokti datos vienprasmiškumą, – tuomet laimi ne sukaktis, o tie, kurie ją švenčia, tuomet kaip tik renginio meninis turinys ir sąlygoja šventišką, nekasdienę atmosferą. Ją pirmiausia ir norėčiau paryškinti prisimindama solidų Čiurlionio kvarteto 45-ojo gimtadienio vakarą, vykusį gruodžio 4 d. Nacionalinės filharmonijos Didžiojoje salėje.

Tie jau kone pusė šimtmečio veiklos metų šiam kvartetui buvo labai dinamiški. Štai apibendrinti tos veiklos punktyrai: Lietuvos konservatorija (dabar LMTA), Jaltos filharmonija, Vilniaus filharmonija, Čiurlionio vardo suteikimas (1977 m.), pirmieji įrašai plokštelėse, Nacionalinė premija, dramatiška pirmojo smuiko Rimanto Šiugždinio ir antrojo smuiko Sauliaus Kiškio netektis. Ko gero, tuomet šiam ansambliui ir teko rimčiausias išbandymas pradėti viską iš pradžių – juk suburti kvartetą, kaip pastovų keturių konkrečių žmonių derinį, nepalyginti sunkiau nei didelį muzikinį ansamblį. Tačiau jau maždaug dešimtmetį Čiurlionio kvartetą tapatiname su keturiais jame nuolat griežiančiais stygininkais: Jonu Tankevičiumi (I smuikas), Dariumi Dikšaičiu (II smuikas), Gediminu Dačinsku (altas) ir nuo pirmųjų dienų čia grojančiu Sauliumi Lipčiumi (violončelė). Juos išgirdome ir sukakties koncerte.

Koks išsidriektų ilgametės Čiurlionio kvarteto veiklos repertuaro ir sceninio gyvybingumo punktyras? Nuo krypties „gilyn“ kvarteto žanro, monografinių ciklų, vėliau kitų kamerinių ansamblių (dažniausiai kvintetų) erdvėje iki pastaraisiais metais susiformavusios krypties „platyn“, kai scenos partneriais neretai tampa ne tik solistai instrumentininkai, bet ir dainininkai, neakademinės muzikos atstovai (prisiminkime kad ir indų sarodininką Wajahatą Khaną, su kuriuo atlikta indų muzikos programa, išskirtinai gausus kvarteto ir arfos, kvarteto ir gitaros repertuaras, koncertai su multiinstrumentininku Sauliumi Petreikiu etc.). Ir tegul šių eilučių autorė nepatenka į kai kurių tokių Čiurlionio kvarteto neakademinio, eksperimentinio pobūdžio projektų entuziastų būrį, jai tenka pripažinti atlikėjų valios, pasirinkimo ir noro pabandyti *ką nors kitokio* prerogatyvą, pripažinti ir publikos lūkesčius, juo labiau ir kvarteto veiklos – ne vien tik kaip dvasios potroškio, bet ir kaip kasdienės profesinės egzistencijos – tolygaus pulso garantą.

Vis dėlto jubiliejinė Čiurlionio kvarteto programa buvo aukšto akademinio lygio ir priminė, kas yra šio ansamblio stiprybė. Juolab koncerto repertuaras buvo savaip ir simbolinis, jungiantis praeitį, dabartį ir ateitį. Pastarąją savaip rezonavo Igorio Stravinskio Trys pjesės styginių kvartetui – pirmąkart ansamblio pagriežtas kūrinys, parengtas specialiai šiam koncertui. Praeities atošvaita tapo Pirmasis Bélos Bartóko kvartetas – visi šeši šio kompozitoriaus kvartetai buvo parengti pirmajame veiklos dešimtmetyje, bendradarbiaujant su kompozitoriaus bičiuliu smuikininku Vilmosu Tátrai. Dabarties atgarsis – Roberto Schumanno Fortepijoninis kvintetas Es-dur, op. 44, – tai tarsi pastarųjų kelerių metų Čiurlionio kvarteto veiklos atspindys, kai ansambliui nekart teko įsitraukti į tarptautinius

D. Matvejevo nuotr.

Jonas Tankevičius (I smuikas), Darius Dikšaitis (II smuikas), Gediminas Dačinskas (altas), Saulius Lipčius (violončelė) ir Vestardas Šimkus (fortepijonas)

solistų konkursus, griežiant įvairius kvintetus, ypač fortepijoninius. Interpretuojant šį opusą pasitelktas ir užsienio pianistas, pirmąkart bendradarbiavęs su Čiurlionio kvartetu – latvis Vestardas Šimkus.

Kaip koncertą lydėjusią Čiurlionio kvarteto interpretacinio braižo idiomą norėtųsi išskirti darnią ansamblio intonaciją, raiškią frazę ir formos strategiją, pasireiškusią per tikras pilnavertes kulminacijas. Ypač norėtųsi stabtelėti prie kulminacijų – kurios radosi ten, kur ir turi būti, ir kurių buvo ne daugybė, bet tik tos tikrosios, pamatuotos formos požiūriu. Su tuo susijęs ir kvarteto garso balansas – nebuvo siekiama jo forsuoti, atiduoti vien emocijų globai. Kvartetas priminė, kokie turtingi ir prasmingi gali būti pusbalsiu ar patylomis išsakyti muzikinės minties klodai. O tam keturių žmonių ansamblis itin palankus.

Trys Igorio Stravinskio pjesės styginių kvartetui, pasak paties kompozitoriaus, pranašaujančios artėjantį jo neoklasicizmo periodą, koncerte pražydo labai skirtinga ir charakteringa artikuliacija. Tai tarsi grafikos lakštas, kuriame nedaug spalvų, bet gausu gestų, reljefų, skirtingo intensyvumo linijų, jų polifonijos. Nuo savotiško „popso“ pirmoje pjesėje („Petruškos“ atgarsiai) einama link fantastiškos judesių žaismės (beje, tai vienas iš retų Stravinskio kūrinių, įkvėptų konkretaus vaizdinio – tuo metu populiaraus šokančio klouno Mažojo Tičo („Little Tich“) plastikos), kol galop sustojama prie dainingosios ištarmės – kone sakralinio styginių giedojimo. Trumpą, bet techniškai ir žanriškai sudėtingą partitūrą Čiurlionio kvartetas interpretavo pasitelkęs pantomimos teatrališkumą, grafišką tikslumą bei stipriai „įkrautą“ juodą ir baltą gestikuliaciją.

Kažko panašaus prireikė dar ir Pirmajam B. Bartóko kvartetui. Tačiau čia retorika praturtėjo įvairiausiais spalvų ir atspalvių pustoniais. O svarbiausia – Čiurlionio kvartetas nepasidavė forsavimo pagundai ir klausytojus privertė išgirsti tyliai, bet aiškiai besidriekiantį ritmo, polifonijos, intonacijų savitumo grožį, o kai kur – tauriai skaidrias, beveik klasikines kadencijas. Šįkart vėl įsitikinome, kad B. Bartóko autentiškumas nenukopijuojamas, neturintis analogų.

Koncerto pabaigai – R. Schumanno meilės metų paliudijimas, žmonai pianistei Clarai Schumann skirtas Fortepijoninis kvintetas. Savo partiją atmintinai ir laisvai grojęs V. Šimkus šiame koncerte tapo tikruoju penktuoju ansamblio nariu (ne solistu!), tad ir jo muzikavimas rodė pašėlusiai pagavias styginių intonacijų arabeskas, vėliau tų intonacijų mainus kitų instrumentų partijose. Sūkuringos temų versmės, magiškos jų paslaptys, įtaigios rečitacijos, iškilmingi kontrapunktai, niuansuota koloristika ir kartu iš laisvės ir grožio pojūčio gimstančios improvizacijos. Sukurta tauri muzikos šventė.

Atkelta iš 2 psl.

giais, būti tarp elitinių muzikantų. Tie elitiniai muzikantai, pavyzdžiui, a. a. Raimundas Katilius, – labai jautrūs žmonės, jie mielai padės, o ne žlugdys. Bet į savo „kastą“ jie priėmė tik sau lygius, tiek pat talentingus. O liaudininkai visą laiką turėjo įrodinėti esą lygiaverčiai. Ir iki šiol įrodinėja.

Smolskus sugebėjo iššokti iš savo terpės. Ir ne vienu šuoliu, ne dviem, o gerokai aukščiau. Jis užkėlė kartelę labai aukštai, ir mes, mokiniai, manėme, kad pasistengę būsime kaip Smolskus. Ne. Tu turi siekti dar toliau. Dabar yra nuostabių muzikantų, bet ambicijų iššokti dar toliau nematau.

Tuomet Smolskus sugebėjo įgyvendinti vieną labai svarbų dalyką: kaip dabar patartų rinkodaros specialistai, ne kariauti dėl rinkos, o susikurti savo. Muzikoje tai yra vienintelis ir tikras kelias – susikurti savo vandenyną ir jame plaukioti iškėlus bures. Smolskus, galbūt to nė nesuprasdamas, sukūrė savo vandenyną. Jis grojo su elitiniais muzikantais, jį gerbė kompozitoriai. Šiandieniniai atlikėjai, atrodo, „kariauja dėl rinkos“.

Smolskus su koncertais yra apkeliavęs kone visą pasaulį. Kuo jis žavėjosi ir norėjo, kad ir čia būtų kaip „ten“?

Mes ilgą laiką gyvenome už geležinės uždangos ir tuomet vienas iš muzikanto tikslų buvo „išsikovoti išvažiavimą į užsienį“. Smolskus tai sugebėjo. Jis mėgo pasakoti įspūdžius iš kelionių. Papasakojo ir skaudų įvykį, kai jie 1978 m. su kolektyvu gastroliavo, rodos, Norvegijoje. Tuo metu į Afganistaną buvo įvesta sovietinė kariuomenė. Muzikantus, kaip „Russian“, išvarė iš šalies, atšaukė gastroles. Priklausomybė tai sistemai labai jį žeidė, kaip ir kitus mūsų menininkus. Tai taip pat sudarė dalį asmenybės tragizmo. Smolskus iš užsienio atsivežė svajonę, jog galima gyventi kitaip, „kaip žmogui“.

Paskui, jau laisvės metais, Smolskus koncertavo ir Pietų Amerikoje, ir Japonijoje, ir Australijoje, ir Naujojoje Zelandijoje, ir JAV, neminint Europos šalių. Iš Japonijos grįžęs pasakojo: „Įsivaizduoji, ten net taksistai su baltom pirštinėm važinėja!“ Prisiminė, jog kai lankėsi automobilių parodoje, „ten stiklinė vandens ant kapoto padėta ir net nevibruoja, kai variklis veikia!“ Jis mėgo tobulus dalykus: tobulą garsą (buvo atsivežęs brangią ir tiems laikams labai kokybišką muzikinį centrą), žavėjosi užsienio grupėmis (ir roko taip pat), kurios pasiekia tobulą derėjimą, garso kokybę. Jis visuomet siekė tobulumo, grožio, estetikos.

Kita vertus, tas sovietinių laikų nepriteklius, tas „negalima“ jį tiesiog stimuliavo, tada jam rūpėjo išsišokti, būti kitokiam. O kai atsivėrė laisvė, tapo „viskas galima“, buvo sunku ir pilnas sales pritraukti, ir finansavimas sumenko, ir muzikanto specialybė tapo neperspektyvi. Nežinau, mes tuo laiku jau mažiau bendravome, bet manau, tas chaosas jį taip pat slėgė.

Ar galime teigti, kad Smolskus buvo perfekcionistas?

Taip, jis buvo tikras perfekcionistas. Gal tai jį ir „sudegino“? Nors turėjo daug draugų, ir ne vien muzikų, o ir politikų, kitų sričių menininkų, mokėjo džiaugtis kompanija, buvo ryški asmenybė, jis vis dėlto liko vienišas. Tai mano asmeninė nuomonė. Man atrodo, kad už to prašmatnumo slypėjo vienišumas.

Tačiau mus, jo mokinius, tas ilgas ir įdomus kelias, nueitas su juo kartu (aš dažnai ir dabar su juo mintyse pasitariu), užaugino, suformavo ir padarė mums didžiulę įtaką.

PARENGĖ
LAIMUTĖ LIGEIKAITĖ

Susigalvokim naują planą

Vido Bareikio „Įstabusis ir graudusis planas B“

Kristina Steiblytė

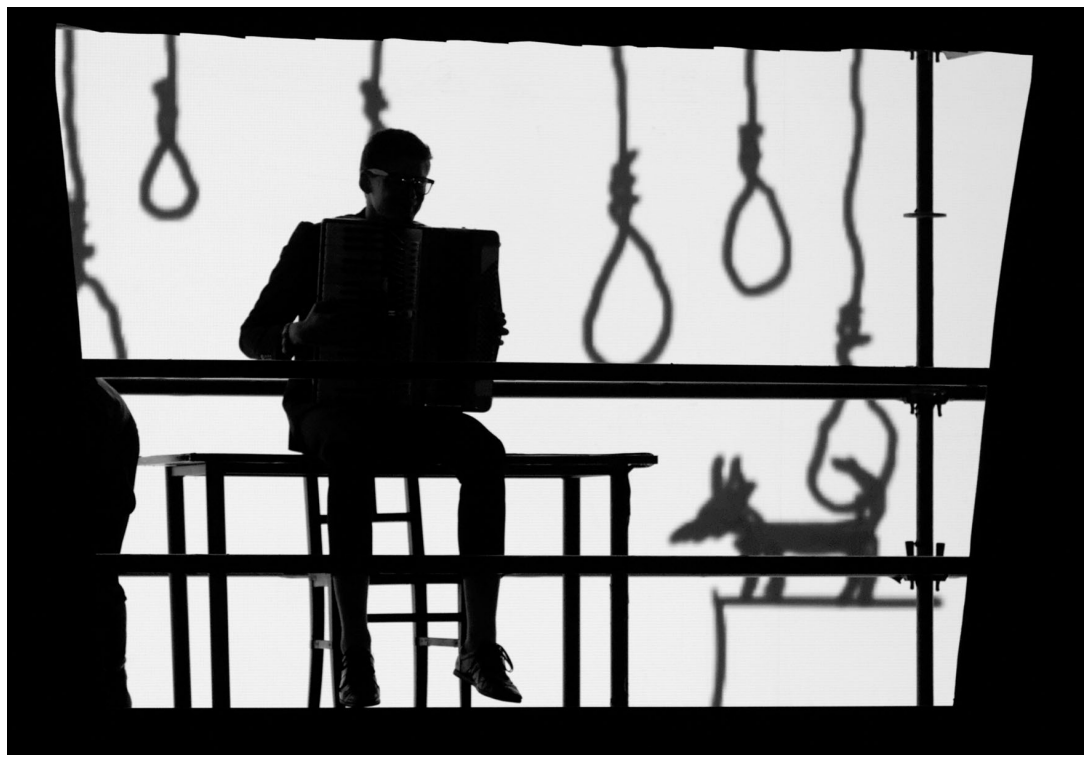

„Įstabusis ir graudusis planas B“ M. Aleksos nuotr.

Įstabiai ir graudžiai Lietuvos muzikos ir teatro akademijai (turint omeny tiek švenčiamą aštuoniasdešimtmetį, tiek daugybę išugdytų puikių kūrėjų ir atlikėjų, tiek ir pastaruoju metu ryškėjančias problemas, pradedant netinkamomis patalpomis, baigiant dėstytojų trūkumu) pagerbti Vidas Bareikis Nacionalinio dramos teatro Didžiojoje salėje surežisavo „Įstabųjį ir graudųjį planą B“. O surežisavęs gruodžio 5 d. pakvietė pasižiūrėti tos antrosios, nefasadinės žmogaus pusės, išryškėjančios Herlufo Bidstrupo vaizduotės pasiūlytose situacijose.

Taigi spektaklis prasideda. Uždangos visai neskubama atitraukti: žiūrovai prietemoje išklauso uvertiūrą. Kaip paaiškės per spektaklį, kompozitorė Rūta Vitkauskaitė sukūrė veiksmui scenoje labai tinkamą muziką (spektaklyje veikiančią panašiai kaip muzika nebyliame kine). Tačiau klausantis uvertiūros iš muzikantams sukurtos duobės kyla nerimas: tai, kas skamba, neatrodo itin nauja, netikėta, šmaikštu ar kritiška, tad nepanašu, kad ir spektaklyje bus galima pamatyti ypatingų eksperimentų, naujovių. O žadėtasis antrasis planas taip, regis, ir nepasigirsta. Vis dėlto dar neskubėkime nusiminti: reikia bent aktorių palaukti.

Pasibaigus uvertiūrai atskleidžiama uždanga. Bet tik tam, kad priešais žiūrovų akis atsivertų dar viena juoda siena. Tiesa, ši nelieka užverta ilgai. Prasiskleidžia vieno langelio užuolaida ir pasidaro aišku, kaip spektaklis veiks: scenoje sukurta trijų aukštų konstrukcija su mažomis vaidybos aikštelėmis, kurių kiekviena turi užuolaidas, atitraukiamas ir užtraukiamas pagal poreikį. Taip spektaklyje kuriamos vis naujos veiksmo vietos: sujungiant kelias aikšteles horizontaliai ar vertikaliai, atitraukiant ar užtraukiant visų aikštelių užuolaidas, atitraukus užuolaidas sekant aktorius ir t.t. O kad veiksmas būtų suprantamesnis ir žaismingesnis, už aktorių nugarų baltame fone nuolat piešiami ir trinami pasakojamai istorijai tinkami vaizdai (scenografija Simonos Biekšaitės). Nors toks sprendimas matytas, jis tinka H. Bidstrupo karikatūroms į sceną perkelti: kaip ir šio dano pieštos istorijos, taip ir veiksmas scenoje fiziškai skyla į keliolika paveikslėlių, turinčių ribotą erdvę ir aiškų pranešimą.

Prie nespalvotų karikatūrų dera juoda ir balta scenografija bei kostiumai (Liuka Songailaitė). Visi pasirodantys scenoje – juodi ir balti, su šen bei ten švystelinčiais spalviniais akcentais (kojinės, sagos, apatiniai ir kt.). Ir nors aktoriai atrodo stilingi, žavūs, kostiumai „Įstabiajame ir graudžiajame plane B“ nepadeda atverti plano B. Greičiau priešingai – gražūs drabužiai, labiau tinkami vakarėliui nei scenai, trukdo jauniems aktoriams kurti charakterius, nes, užuot subtiliai nurodę atliekamą tipažą, visus niveliuoja. Pavyzdžiui, aktoriai vyrai aprengti labai panašiai, skiriasi tik iš po per trumpų kelnių kyšančių kojinių spalva, marškinių ir marškinėlių pasirinkimas. Tad išnyksta karikatūrose svarbūs socialiniai tipai. Tiesa, kiek mažiau susiniveliuoja moterų charakteriai – galime atskirti namų šeimininkę nuo ponios. Tačiau ir čia tikslumo pritrūksta.

Socialinius tipus trina ne tik kostiumai, bet ir vaidyba. Negalima tikėtis, kad jauni aktoriai, apriboti mažos erdvės (nors ir didžiojoje scenoje), išraiškos priemonių (karikatūriška fizinė vaidyba, klounų pasirodymus primenanti išgalvota kalba) bei kol kas dar ne iki galo atskleistų savo galimybių, sukurs stebuklus. Todėl vos keli iš daugybės jaunų žmonių scenoje atrodė radę savo vietą. O visi kiti dangstėsi nuvalkiotu girtų personažų tampymusi, savo fiziniais duomenimis arba mergaitišku žavesiu. Neturėjo jie galimybės pademonstruoti ne tik asmeninių gebėjimų, bet ir savo ansambliško bendro darbo. Ir ant jų negalima pykti: jauni žmonės, taip anksti atsidūrę didelėje scenoje ir turintys patys, be labiau patyrusių kolegų šalia, suvaldyti veiksmą, publiką ir dar palaikyti tempą, kad neatsirastų veiksmo ir muzikos neatitikimų, tikrai negalėjo susitvarkyti su visais jiems tekusiais uždaviniais. Ypač gavę ne tik vaidybinių, bet ir muzikinių solo, dar labiau kompromituojančių nepatyrusius aktorius. O daugiausiai – jauną režisierių.

Dauguma spektaklio bėdų veda tiesiai pas režisierių. Kad ir minėta socialinių tipų niveliacija, regima ir per kostiumus, ir per vaidybą, verčia klausti, ar tik tai nebuvo režisūrinis sumanymas. O jei buvo, tai kodėl tada spektaklis kurtas remiantis akivaizdžiai politiškai angažuotomis karikatūromis? O jei aktualūs lieka tik vaikystės prisiminimai apie Lietuvoje išleistą žaliąją H. Bidstrupo knygelę, tai kam tada kalbėti apie kažkokius paslėptus gyvenimo planus? Beje, net ir planas B, kaip tai, kas mumyse paslėpta ir pasirodo tik tam tikrose situacijose, netinka spektaklio pagrindu tapusioms karikatūroms: H. Bidstrupas vaizduoja tipus, silpnybes ir ydas, kurie yra nuolat visur aplinkui ir kuriems nereikia laukti ypatingų situacijų, kad išryškėtų. Užkrečiamas juokas, moralizavimas, svetimavimas, girtuoklystė su įvairiomis pasekmėmis, šeimininko ir tarno bendravimas, neadekvatūs santykiai, vertinimai, geismai: karikatūrose nėra jokio plano B, tik buitiški paprasti žmonės buitiškose kasdienėse situacijose.

Su režisūra galima sieti ir scenografijos bėdas. Bene labiausiai akį rėžusi – vaidybos aikštelių užuolaidas traukantys aktoriai, bandantys pasislėpti siauruose ruoželiuose tarp vaidybos aikštelių, bet nuolat matomi, ypač žiūrint kiek iš šono. Žiūrint spektaklį ne visiškai frontaliai galima susidurti ir su dar viena neišspręsta problema – scenografijos dalimi turinčius tapti čia pat piešiamus vaizdus uždengia užuolaidos ar pertvaros, tad nemaža dalis žiūrovų nemato vizualių sprendimų. Atsakymų į šiuos klausimus būtų buvę galima ieškoti arba su scenografe, arba su scenografiją konstravusiais meistrais. Tačiau pasiskelbus, kad bus kalbama apie planą B, greičiausiai kiek primirštas planas A, t.y. tiesioginis fizinis poveikis žiūrovams.

Vidas Bareikis ne pirmą kartą praleido galimybę iš pasirinktos medžiagos ištraukti įdomiausius, labiausiai provokuojančius aspektus. Be to, šį kartą pasirodė, jog režisieriui ne visada pavyksta susitvarkyti su spektaklio dramaturgine logika: buvo sunku suprasti, kaip epizodai rišasi, kaip jie jungti, išdėlioti. Tiesa, karikatūros nėra lengviausiai pasiduodanti medžiaga kuriant spektaklį. Vis dėlto, pasikvietus į pagalbą su dramaturgija galintį dirbti žmogų, būtų galima išvengti tokių bėdų. Deja, „Įstabusis ir graudusis planas B“ net neatrodė rimtas mėginimas kurti nuoseklų, savarankišką, įdomaus turinio kūrinį iš H. Bidstrupo paveikslėlių. Greičiau tai tebuvo vienas LMTA jubiliejaus šventimo renginių: smagus, nereikalaujantis mąstyti, nes viskas ir taip aišku, scenoje sujungęs krūvą su LMTA susijusių gabių žmonių. Tik gerokai per ilgas kaip šventinis renginys.

Bet likti tiesiog švente spektaklis nenori – pretenduojama patekti į LNDT repertuarą. Ir nors dabartinį teatro repertuarą toks spektaklis vargu ar labai pagadins, vis dėlto jauniems aktoriams gali padaryti meškos paslaugą neleisdamas saugioje aplinkoje vystyti savo gebėjimų. Jei „Įstabusis ir graudusis planas B“ vis dėlto būtų įtrauktas į LNDT repertuarą, OKT vis dar rodo šį tą įstabaus ir graudaus, daugybę kartų pralenkiančio V. Bareikio bandymą. Tad spektaklis – norintiems pramogos ir kad viskas būtų aišku. Norintiems teatro būtų gerai susigalvoti planą B. O štai kalbant apie režisierių reikia tikėtis, kad dabar planas yra gelbėti savo reputaciją nauju darbu, kūrybiškumu pranokstančiu pirmuosius „No Theatre“ spektaklius.

Kronika

Paskelbti 2013 metų Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatai

Kultūros ministerijoje pirmadienį surengtoje spaudos konferencijoje paskelbti šeši 2013 m. Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatai:

kino operatorius **Jonas Gricius** – už Lietuvos kino poetikos pagrindų sukūrimą, aukščiausią vizualinę kino kultūrą, už profesinę sąžinę;

aktorius **Donatas Banionis** – už Juozo Miltinio teatro legendos tąsą šiuolaikiniame teatre ir kine;

kompozitorius **Faustas Latėnas** – už Lietuvos teatro skambesį, už muziką kaip visavertę teatrinio vyksmo dalyvę;

kompozitorius **Giedrius Antanas Kuprevičius** – už plačią muzikinės raiškos gamą nuo miuziklo iki operos ir baleto;

rašytojas **Vladas Braziūnas** – už poetinius atradimus, gilinantis į lietuvių kalbos lobyną ir baltiškąją pasaulėvoką;

aktorius **Juozas Budraitis** – už kūrybą, apimančią platų kultūros lauką, už novatorišką ir intelektualią aktorystę, atvėrusią langą į Lietuvą.

Lietuvos nacionalinių kultūros ir meno premijų komisiją, kuriai vadovauja istorikas Alfredas Bumblauskas, sudaro literatūrologas Mindaugas Kvietkauskas, fotomenininkas Stanislovas Žvirgždas, rašytojas Donaldas Kajokas, dirigentas Juozas Domarkas, skulptorius Robertas Antinis, menotyrininkė Lolita Jablonskienė, architektas Saulius Juškys, kompozitorius Algirdas Martinaitis, teatrologė Irena Veisaitė ir kino režisierius Audrius Stonys.

„Šių premijų svarba Lietuvos kultūrai ypatinga. Kadangi kultūra dažnai neįvertinama, labai svarbu, kad bent atskiri kūrėjai, garsinantys Lietuvą, įkvepiantys savo pasekėjus kurti, būtų pastebėti ir įvertinti. Turiu pasidžiaugti, kad šalia premijos šįmet mes pasiekėme dar vieną džiugią permainą – Seime buvo nuspręsta, kad Nacionalinių premijų laureatai vėl turėtų galimybę gauti valstybinę pensiją“, – sakė spaudos konferencijoje kultūros ministras Šarūnas Birutis.

„Laureatai išrinkti iš daugiau kaip 40 kandidatų. Nors tarp laureatų šįmet nėra moterų, jos turi daugiau galimybių tapti Nacionalinės premijos laureate, nes pagal statistiką ja tampa kas ketvirta pristatyta moteris, o vyrai – tik kas šeštas. Kviečiame aktyviau dalyvauti šiame procese“, – sakė Nacionalinių kultūros ir meno premijų komisijos pirmininkas prof. A. Bumblauskas.

Nuo 1989 metų Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos kasmet teikiamos už reikšmingiausius pastarųjų 7 metų Lietuvos ir Pasaulio lietuvių bendruomenės menininkų sukurtus kūrinius, viena premija taip pat gali būti skiriama už viso gyvenimo indėlį į kultūrą ir meną. Nacionalinės premijos laureatai išrenkami ir paskelbiami gruodžio mėnesį, o premijas įteikia Lietuvos Respublikos Prezidentas Vasario 16-osios proga.

Kasmet teikiama ne daugiau kaip šešios Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos, kurių kiekvienos dydis – 104 000 Lt.

KULTŪROS MINISTERIJOS INF.

Estetika poilsiui

Vyčio Jankausko šiuolaikinio šokio spektaklis „Aritmijos“

Monika Jašinskaitė

Praėjus beveik dvejiems metams nuo paskutinio pastatymo, lapkričio 30 d. choreografas Vytis Jankauskas „Menų spaustuvėje“ pristatė naujausią savo darbą „Aritmijos“. Juodoji salė buvo pilnutėlė, o vėliau žiūrovai pakviesti neišsiskirstyti, pabūti šokiu besidominčioje visuomenėje ir neformaliai pasikalbėti prie taurės vyno.

Nors neformalūs pašnekesiai apie meną nieko nestebina, „Aritmijų“ kūrėjų gestas šokio teatro kontekste man pasirodė malonus ir netikėtas. Galbūt čia galima įžvelgti mėginimą suartinti ir sustiprinti šokio bendruomenę, bet aš būčiau linkusi į tai žiūrėti kaip į logišką spektaklio, kalbančio apie individą visuomenėje, pratęsimą. „Žmogaus gyvenimas sociume yra kryžius, kurį šiuolaikiniam individui tenka nešti ant savo pečių“, – taip aprašyme pristatoma esminė kūrinio idėja. Mūsų šokio scenai tokia problematika nebūdinga, bet kultūriniame diskurse ji nėra labai nauja ar šiuolaikinė: galima prisiminti, tarkime, Albert'ą Camus, apie susidūrimus tarp individo ir visuomenės rašiusį prieš gerą pusę amžiaus.

Remiantis kūrinio aprašymu, V. Jankausko pastatyme, kaip ir A. Camus romanuose, žmogaus sociume klausimus tarsi mėginama nagrinėti iš individo perspektyvos: „Viena vertus, jis bando išsilaisvinti iš visuomenės primestų reikalavimų ir apribojimų. Kita vertus, bandydamas realizuoti savo poreikį mylėti ir būti mylimam, jis turi mokytis nusižeminti, atjausti, įsipareigoti ir tarnauti.“ Vis dėlto scenoje individo mes nematome. Čia – keturi šokėjai, du vyrai ir dvi moterys, – aprengti vienodo tipo kostiumais: baltomis kelnaitėmis ir marškinėliais, skiriasi tik marškinėlių kirpimo detalės (kostiumų dailininkė – Jolanda Imbrasienė). Trys iš jų pasitinka žiūrovus jau scenoje, ketvirtoji pasirodo pačioje spektaklio pradžioje, tad žiūrovas beveik neturi galimybės kiekvieno šių personažų patirti atskirai. Publikai jų individualumas tampa sąlygi-nis, scenoje daugiau simbolinis nei realus.

Realiu personažo individualumo ženklu čia pretenduoja tapti batai – aprangos detalė, kurią ir lietuviai vis labiau naudoja reikšdami savąjį „aš“. Batai poromis sudėlioti keturiomis eilėmis scenos gilumoje. Jų yra visokių: juodų, rudų, mėlynų, gelsvų, žalių, aukštų, žemų, blizgančių, matinių, vyriškų, moteriškų, aulinių, laivelių, atvirakulnių... Viena vertus, jiems tenka ryškus estetinis vaidmuo: baltoje, iš viršaus lygiai apšviestoje scenoje batai tampa energetiniais taškais; kartais savo forma ir koloritu atrodo gyvybingesni, labiau traukia akį nei baltai apsivilkę šokėjai. Kita vertus, daugelyje spektaklio atkarpų jie tampa ir judesio varikliu. Šokėjai viena, abiem kojomis arba visomis keturiomis lipa į tarpusavyje suristų batų porą, pradeda judėti, tačiau negali to daryti laisvai, nes yra pririšti ir tiesiogine, ir perkeltine šio žodžio prasme. Tokia opozicija tarp laisvės ir apribojimo paremta didelė choreografijos dalis.

Vienas iš pirmųjų „Aritmijų“ duetų – Manto Černecko ir Giedrės Kirkilytės šokis apsiavus tarpusavyje suristų batų porą. Jungiami batraiščio šokėjai leidžiasi į dinamišką kelionę: kyla nuo žemės ir vėl leidžiasi, supasi ir sukasi. Dėl įspūdingos, tarsi nuo pėdų kylančios dviejų atlikėjų partnerystės prisiminiau avangardinius „Judson Church Theater“ tyrinėjimus ir choreografės Trishos Brown „Pasvirusius duetus“. Eksperimentiniame pasirodyme šokėjai vaikščiojo pasvirę nuo susijungimo ašies tarsi V raidė: centre jų pėdos rėmėsi į žemę viena šalia kitos, o viršutinės kūno dalys buvo nutolusios per ištiestų rankų atstumą. Kad galėtų šitaip vaikščioti, jie turėjo jausti savo ir partnerio svorį bei balansą, gebėti reaguoti į jo pasikeitimus.

V. Jankausko šokio spektaklyje batų pora ant skirtingų šokėjų kojų tarsi taip pat prašytųsi simetriško judesio, bet choreografas pasirinko visiškai kitokią išeitį. Jis sukūrė įdomią asimetrišką kombinaciją, viena vertus, atrodančią visiškai laisvai, kita vertus – neįmanomą be visiško atlikėjų susiklausymo, pajutimo per batraiščio atstumą. Atlikėjams toks uždavinys sudėtingas, bet panašu, kad dviejų individų mėginimas išgauti maksimalią (judėjimo) laisvę simbiozėje buvo ne tik spektaklio tema, bet ir choreografo ieškojimų tikslas. Gaila, kad per tą pirmą premjerą batraištis neatlaikė ir sumenkino patiriamo estetinio malonumo dozę – ir šokėjams, ir žiūrovams teko jį įsivaizduoti.

D. Matvejevo nuotr.

Dainius Biskis, Riika Ihalainen spektaklyje „Aritmijos“

Kiti V. Jankausko choreografiniai ieškojimai susiję su judesio forma: iki šiol jo spektakliuose dominavo šokis, o „Aritmijose“ daug minimalizuoto, elementaraus, funkcinio judesio. Čia kiti šokėjai lyg lėlę stumdo ir kilnoja Dainiaus Biskio kuriamo personažo kūną, avintį dviem tarpusavyje suristų batų poromis ant rankų bei kojų, ir taip išgauna įvairias ryšių tarp batų (ar galūnių) kombinacijas. Arba tiesiog vaikšto nešiodami batus iš scenos galo į priekį. Arba šokčioja vietoje išskėtę kojas. Visu kūnu susitraukinėja ir skleidžiasi lyg Marthos Graham technikos pamokose. Ant Riikkos Ihalainen personažo sukabina visus batus...

Galima paminėti ir D. Biskio bei M. Černecko personažų „įpareigojančios“ partnerystės momentą: vienas vyrukas neša po pilvu pakibusį kitą. Abiejų santykis atrodo ypač artimas, gali pasirodyti ir neįprastas – vis dar, net ir dabar, lietuviško šokio scenoje našta dažniau tampa moteris (o jei norima parodyti maištą prieš šią tradiciją, ypač Izraelio spektakliuose, daroma atvirkščiai). Įdomu, kad toks pasirinkimas V. Jankauskui padeda eliminuoti lytiškumo klausimus ir kreipti žiūrovo mintis į žmonių apskritai, o ne į vyrų ir moterų santykius.

Choreografas gerai jaučia erdvę ir ją išnaudoja, tad šokio transformacija į minimalistinį judesį jo spektaklyje įvyksta be nuostolių ir, bent jau kol yra jungiama su šokio atkarpomis, nekenkia vizualiai kūrinio estetikai. Formaliai išlaikyti kūrinio vienovę padeda garso takelis, kuriame, išskyrus lyrinį Nicolas Jaaro kūrinį, dominuoja industriniai garsai, o dinamiką palaiko skirtinga atkarpų ritmika. Vis dėlto, jei į meną žiūrėsime kaip į kalbą, „Aritmijose“ gali tekti nusivilti. Kai kuriais atvejais judesiams reikšmę priskirti gana paprasta – tuomet choreografinė frazė tampa teiginiu. Bet „Aritmijose“ teiginių seka neišsivysto, jie lieka padrikais fragmentais be idėjinės jungties, iškeltų klausimų be atsakymų lygmenyje. Galbūt jų ir nereikia, bet toks požiūris prieštarautų kūrėjų apibrėžiamai spektaklio idėjai.

Rasti įdomesni estetiniai sprendimai spektaklio kūrėjams nepadeda išvystyti esminės kūrinio problematikos. Rodos, spektaklio aprašyme yra pasakyta viskas, kas norėta pasakyti žmogaus gyvenimo sociume tema. „Aritmijose“ kalbėta daug, gražiai ir į temą, bet rimtesnio problemos tyrinėjimo išvengta. Viena vertus, jei meno kūrinyje tikimės ne tik formos, bet ir turinio, tai galima laikyti trūkumu. Kita vertus, kartais atrodo, kad lietuvių publika šokį renkasi kaip tik todėl, kad čia problemų bei autoritarinio, vienareikšmiško turinio yra nedaug – jiems trūkumas tampa privalumu. Taigi, šiuolaikinio šokio mėgėjams linkint bent estetinio malonumo, reikia tikėtis, kad V. Jankausko „Aritmijos“ bus parodytos dažniau nei vos keletą kartų publikai pristatyti „Judantys taikiniai“.

Premjeros

„Eugenijus Oneginas“ – netikėtu rakursu

Gruodžio 13 ir 29 d. pirmą kartą dramos spektaklyje Aleksandro Puškino „Eugenijus Oneginas“ nuskambės kartu su specialiai šiam kūriniui parašyta kompozitoriaus Sergejaus Prokofjevo muzika. Prieš daugiau kaip septyniasdešimt metų ją turėjo išgirsti Maskvos kamerinio teatro žiūrovai rašytojo 100-osioms mirties metinėms skirtame spektaklyje. Kūrinys scenos taip ir nepasiekė – jį iš repertuaro išbraukė cenzoriai. Vėliau kai kurias kompozicijos dalis S. Prokofjevas panaudojo kūriniuose „Pelenė“ bei „Karas ir taika“, o po muziko mirties partitūros ilgus metus dūlėjo archyvuose. Visa kompozicija, atliekama simfoninio orkestro, pirmą kartą nuskambėjo pernai Jungtinėse Amerikos Valstijose. Aktorių skaitomą romano tekstą tąkart scenoje interpretavo šokėjai.

Režisieriaus bei inscenizacijos autoriaus Jono Vaitkus teigimu, ši muzika leis pažvelgti į garsųjį romaną šiek tiek pakiliau ir kitu rakursu. „Prokofjevo kompozicija nėra iliustratyvi, ji praplečia „Eugenijaus Onegino“ tekstą laiko prasme. Tai leidžia akyliau pažvelgti į tas problemas, kurias kėlė Puškinas“, – sakė režisierius. Kalbėdamas apie garsųjį romaną, Vaitkus akcentavo jo aktualumą: „O kas gi pasikeitė? Juslingumas, vartotojiškas alkis, negalėjimas atsispirti ir persisotinimas: kūrinyje ta krizė pavadinta melancholija. Aš manau, kad dabar visa tai išsikerojo dar plačiau. Sakyčiau, ir Eugenijus Oneginas gali praregėti. Jis turi savo kelią: nuo sotumo ir apmirimo iki savęs pažadinimo.“

Pagrindinį Eugenijaus Onegino vaidmenį režisierius skyrė ukrainiečių kilmės aktoriui Grigorijui Gladijui. Pastaruosius dvidešimt metų Kanadoje gyvenantis menininkas Lietuvos žiūrovams pažįstamas iš vaidmenų Kauno dramos teatre ir J. Vaitkaus sukurtuose filmuose „M.K.Č. Zodiakas“ bei „Don Žuanas“. O prieš ketvirtį amžiaus G. Gladijus Lietuvos rusų dramos teatre režisavo spektaklį „Kvietimas į ešafotą“. „Esu kiek avantiūristas, tad man patiko toks netikėtas pasiūlymas“, – apie vaidmenį spektaklyje „Eugenijus Oneginas“ sakė G. Gladijus ir pridūrė: „Su Lietuvos rusų dramos teatru mane sieja prisiminimai, paveikę viską, ką vėliau dariau. Lietuva ir Vilnius išliko mano atmintyje, mano ląstelėse, tarsi pirmoji meilė.“

Lietuvos rusų dramos teatre „Eugenijaus Onegino“ posmai pasigirs pirmą kartą, bet aktorių šiame spektaklyje laukia išbandymas ne tik A. Puškino eilėmis. Jie taip pat šoks kartu su baleto profesionalais – „Baltijos baleto teatru“. Pastarojo vadovės bei spektaklio choreografės Marijos Simonos Šimulynaitės teigimu, scenoje vyksta intensyvūs kūrybiniai mainai: „Mes su baleto trupe džiaugiamės, kad tai iš dalies ir edukacinis procesas: semiamės patirties iš aktorių, o aktoriai – iš mūsų.“ Kalbėdama apie spektaklio kūrybinį sumanymą, baletmeisterė teigė, jog užduotis čia diktuoja pats A. Puškinas. „Man atrodo, kad svarbu atskleisti, koks yra santykis tarp „išorinio“ ir „vidinio“ žmogaus: koks jausmas buvo gyvenant toje epochoje, ką kalbėjo vidinis „aš“. Įdomu, kaip laisvės ir pramonės amžius tą žmogų pakeitė“, – svarstė M.S. Šimulynaitė.

Spektaklyje, kurio scenografiją sukūrė Artūras Šimonis, o kostiumus – Daiva Samajauskaitė, vaidins beveik pusšimtis artistų. Onegino vaidmenį taip pat atliks ir šiemet „Auksiniu scenos kryžiumi“ įvertintas aktorius Valentinas Novopolskis.

LRDT INF.

Mėginimai atrakinti

Atkelta iš 1 psl.

nesu taip laukusi – gal išaiškės Luckaus paslaptis? Kiekvienas parodos atidarymo renginių dalyvis siūlė savo raktą. Pasaulyje išgarsėjęs Ukrainos fotografas Borisas Michailovas teigė, kad Luckus parodė tikrovės *negatyvą*, todėl jo fotografijos nesukelia nostalgijos. Pasakodama apie tai, kaip vaikystėje tekdavo paklusti brolio režisūrai, Luckaus sesuo Gražina kartojo: kūryba jam buvo *žaidimas*. O fotografas Algirdas Šeškus sakė taip: į jo darbus galima „žiūrėti tik su tam tikru kiekiu *skausmo*“. Susiveriu visus raktus ant žiedo – pažiūrėsiu, ar jie tiks Luckaus pasaulį saugančiai spynai.

Dalijimas į ląsteles

Tikrovė apgaulinga – visi fotografuodamiesi apsimetinėja, o sovietinė tikrovė apskritai buvo melas. Todėl Luckus naikino jos įtaigą ardydamas fotografijos ritualą, laužydamas jos rėmą, karpydamas į ląsteles. Kai jis perkuria rastas nuotraukas („Požiūris į senovinę fotografiją“ ir „Saldi nuotaika“), tai beveik akivaizdu. Tačiau Anninskis tuos pačius veiksmus įžvelgė ir Luckaus reportažuose – atskirumo akimirkas, kai žvilgsniai nesusitinka, kai visi juda į skirtingas puses, kai dėl mūsų dėmesio pešasi ant sienų kabantys paveikslėliai. Anninskis tai laikė maištu prieš tikrovės patikimumo iliuziją. Dabar perskaitytume – prieš modernistinį tikėjimą reprezentacijos ir tikrovės ryšiu. Jungdamas senas fotografijas iš Vilniaus, Varšuvos ar Paryžiaus, Luckus elgėsi kaip postmodernistas – mėgavosi prasmės takumu ir siūlė žvelgti ne į vaizdą, o už jo ribų, į platesnį kultūrinį kontekstą. Decentruodamas erdvę, įrėmindamas tuštumą, jis trikdė suvokėją, nes priminė jo paties reliatyvumą.

Tačiau dabar niekas nebetrukdo skaityti ir politinės skaldymo į ląsteles potekstės. Štai „nuobodulio estetikos“ kontekste mano analizuota fotografija iš „Gruzijos“ ciklo: žmonės laukia autobuso stotelėje, moterys, nešinos krepšiais, dairosi, krapštosi nosį, viena juodaplaukė pražygiuoja tarsi parade, visų veidai rūškani, o tolumoje – milžiniškas plakatas su džiugiai ranką iškėlusiu Brežnevu, skelbiančiu neišardomą partijos ir liaudies vienybę. Prieštaravimas bado akis – tikrovėje vienybės nėra. Tik abejingumo įtvinkusi kasdienybė, kurią ištverti padeda nebent ironija. Tuomet, kai valdžia šlovino minią, o fotografija visur ieškojo ryšio, Luckus baksnojo į pertrūkius, sutapimų atsitiktinumą ir būties beprasmybę.

Negatyvas

Matau, kad negatyvas: Luckaus nufotografuotų žmonių veidai negražūs, netaurūs, neišmintingi, moterys dažniausiai storos, dulkėtos, vyrai išsiklaipę, sudribę, apsikarstę medaliais. Visur pilna šiukšlių, mėtosi laikraščiai, ant nešvaraus popieriaus serviruotos vaišės – tik pusiau lupti kiaušiniai, atkąstos duonos riekės, nučiupinėtos stiklinės ir buteliai. Žmonės nieko ypatingo neveikia, tik valgo, geria, lūkuriuoja, eina. Iš jų šaiposi plakatuose nupaišyti energingi tarybiniai jaunuoliai. Gruzijoje, Azerbaidžane ar Lietuvoje gyvenantiems žmonėms nelinksma. Sportininkai, nušokę nuo tramplino, neria žemyn suglaudę sparnus, pasiruošę stoiškai tėkštis galvomis į žemę – jų kūnuose nerasi nė užuominos į skrydžio ekstazę. Giminės guli ligos patale. Kolegos žiūri į save televizoriuose, bet ten – ta pati vargana, tik dar blyškesnė tarybinė tikrovė.

Tačiau Luckaus gyvenime nėra nieko vientiso. Net ir negatyvas ne visai negatyvus. Štai purvinu keliu darda mėšlo prikrautas vežimas, virš jo susitvenkęs juodas debesis, bet vežimo gale sėdintis vaikas atsisuka į fotografą ir šypsosi. „Šitas vaizdas man apibūdina Lietuvą – sėdi mėšle ir laimingi“, – pakomentavo pažįstamas užsienietis. Tegu eina jis... Luckus šaiposi iš sovietinės ekonomikos: parduotuvės lentynos beveik tuščios, tad pardavėja juokdamasi sveria kūdikį. Ideologijai kliūva beveik visur, jos ikonos tampa be džiaugsmo vartojamu kiču. Lozungų pompastiką pažemina netinkami gestai, kaip parodos plakatui parinktoje fotografijoje: po debesuotu dangumi uolos fasade iškalti Lenino, Marxo ir Engelso profiliai rūsčiai žvelgia į ateitį, o į juos žvelgianti moteris didingai užsimoja irklu. Net mirčiai trūksta rimties: negrabiai nešami karstai trankosi į durų staktas, vyrai, užmiršę gražiai pašarvotą močiutę, mėgina atidaryti langą... Buitis išstumia būtį, viskas sukasi linksmai degtinės ratu.

Žaidimas

Kai menininkas „žaidžia“, pakvimpa nerūpestingumu. Žiūrėdama į Luckaus reportažines fotografijas tai matau: keistuose vypsniuose be priežasties, perdėtos ekstazės mostuose, kolegų šėliojimuose. Luckus žaidė reportažo tradicija žvelgdamas kažkur tarp lemiamų momentų, kur nėra nieko apčiuopiamo. Jis žaidė ir pačia fotografija – dekonstruodamas kadrą, idant išgautų „negrabios jaunatviškos nuotraukos“ efektą.

Tačiau vienas ciklas – „Improvizuojant pantomimą“ – yra žaidimas nuo pradžios iki pabaigos. Jo tikslas, Luckaus žodžiais sušunkant, „ištrūkti iš geležinių fotografijos spąstų! Akimirkai atsiduoti baisiai sapno iliuzijai!“ Modrio Tenisono paprašytas nufotografuoti jo pantomimos teatrą, Luckus nusivežė aktorius į gamtą. Fotografavo jų veidus, pakibusius po dangum, suaugusius su rauplėtais medžių kamienais. Fotografavo jų susipynusius kūnus. Paskui viską karpė, montavo, spalvojo, klijavo, kol išdėliojo ant Hieronymo Boscho paveikslo „Kristus, nešantis kryžių“ (1515–1516). Kristų lydinčioje pašaipūnų, gašlūnų, vagių, iškrypėlių minioje ėmė sukinėtis žmonės su dujokaukėmis, o gal net ne žmonės – kas žino, ką slepia jų akių stiklas? Vis dėlto žmonės – vienas nusitraukia dujokaukę ir tą akimirksnį jo veidas virsta boschiška grimasa. Tai ne žaidimas – mimų kūnai peraugo į paveikslo kūnus, laiko atstumas išnyko, kryžius nešamas dabartyje, kaip visada buvo nešamas, tik anksčiau tai fiksavo tapyba.

Skausmas

Boscho paveiksle visa bjaurastis sukasi apie užsimerkusį Kristaus veidą centre. Jis jau beveik anapus, jo atvaizdą (gyvesnį už tikrąjį veidą) jau nešasi Veronika – pirmąją pasaulyje fotografiją, atspaustą drobulėje. Kristus jau su viskuo susitaikęs. Atsiribojęs ramybe nuo aplinkos erzelio, nuo veidus ištampiusio pykčio, nuo teisuolių keliamo triukšmo, nuo godulio, nuo vagišių, net nuo jam padedančio nešti kryžių Simono, kurio matosi tik smakras, kai jis, užvertęs galvą, stengiasi perimti naštos svorį. Bet į šią minią įsimaišę žmonės su dujokaukėmis okupuoja praeitį. Paprastų žmogelių niekšybės ir nuodėmės nublanksta prieš karo angelų blogį. Tikrąją dujokaukių paskirtį išduoda viename atspaude matomas atvirkščias žodis „безопасная“ (nepavojinga) – tai atvirkštinė sauga, saugumo maskaradas, o iš tiesų – anonimiška besielių padarų prievarta. Tai nuo jos atsiribojęs Kristus. Regis, apie jį mąstė Luckus, kai dienoraštyje užrašė: „Daugiabriaunė, kovojanti mąstančio žmogaus prigimtis nuolat verčia jį budėti rugiuose prie bedugnės, ties gyvenimo ir mirties riba.“ Negatyvi, susiskaidžiusi į ląsteles Luckaus fotografijų tikrovė stovi ant bedugnės krašto ribos nenujausdama.

Tačiau Luckaus pakeistame Boscho paveiksle Kristaus veidą nustelbia didžiulis parausvintas kūdikis, laikomas geltonų ir žalių rankų, lendančių iš dujokaukių, iš už minios užuolaidos. Laikomas ar pririštas prie tos piktaveidžių visuomenės kryžiaus? Kas tas kūdikis? Prisimenu, mačiau iš senų nuotraukų pasiskolintą dubenyje sėdintį kūdikį, vis kitaip pasirodantį keliose Luckaus fotografijose. Nežinau, ką jis reiškė autoriui, bet žinau, ką man sako vaizdai. Štai dubenyje sėdintis kūdikis virsta seno veido (nesvarbu, vyro ar moters) lūpomis. Nemėgau šio montažo – per daug akivaizdus triukas. Bet staiga jį reabilitavo Matulytės tekstas, kuriame ji Luckui pritaikė kunigo Juliaus Sasnausko žodžius apie fotografo bendraamžį Sigitą Gedą: „...visų pranašų likimas – kraujuojanti burna“. Nuo šiol matau burną, išrėkiančią deginančią šviesą, baugiai tariančią Gedos eilėraščio žodžius: „Prasivers jūroj kriauklė ir iš jos kyštels galvą žmogus.“ Nes kūrėjas perstatys daiktus savo sieloje, „už akių ir kaktos / akių dugne“, sumedėjusiu veidu tekant kruvinoms lapų ašaroms. Kūdikis – tai klausianti, naiviu nežinojimu švytinti Luckaus siela, paruošta aukojimui. Ta pati siela, kuri jam vaikystėje per akvarelės pamokas kyšteldavo klausimą „ne į temą“: „Ar galima išvežti visą smėlį nuo jūros pakrantės? O abstrakcija, tūnanti mumyse... Kas ji? Tarsi galaktika, neturinti mato, begalinio gylio – dieviškojo Mocarto apraiška – ir svarbesnė už realiausią realybę.“

Bet neatsitiktinai paminėjau užuolaidą, o Luckus ne šiaip sau pasinaudojo paveikslu. Mimai – tikrovės imitatoriai – nuo antikinės Graikijos laikų savo kūnais pasakojo istorijas. Tai buvo teatras ir kartu – virsmo ritualas, padedantis pereiti iš šviesos į tamsą, iš tamsos į šviesą. Tuomet ir visa tikrovės imitavimu grįsta Vakarų Europos tapyba – sustabdytas, „nufotografuotas“ pantomimos spektaklis, kurio pagrindinis herojus yra Kristus, mirštantis ir prisikeliantis Dievas, kiekviename paveiksle iš naujo aukojamas, idant būtų išpirktos jį supančių paprastų žmonių nuodėmės. O fotografija – mums tarsi sako Luckus – tik parodo, kad ir tikrovė yra spektaklis: štai mimas nuima dulkelę nuo ašutine apsivilkusios bobutės, nešančios ryšulėlį, piktokai žvelgiančios į mus iš po savo gėlėtos skarelės, peties. Veiksmas vyksta kapinėse, ryšulėlyje tikriausiai – jau paaukotas kūdikis, bobutei nematomas mimas – iš anapus pasirodęs angelas. Dvi tikrovės susitinka – bet viena kitos paveikti negali. Tarp jų lieka plyšys, o iš jo virsta nepripažinimo skausmo viduriai ir sardoniškas Luckaus juokas – gal net iš mūsų, žiūrinčių taip rimtai, nes viskas – spektaklis, viskas netikra, kol nepraryji vienatvės jauko.

Atrakintas?

Retrospektyvoje pristatytas Luckus yra atpažįstamas ir šiek tiek jau kitas. Visų pasiūlyti sąvokų raktai tinka, bet juos pasukau ir į priešingą pusę. Berakinėjant spyna išklibo ir nukrito. Ar atsivėrė Luckaus durys? Ar tai iš viso įmanoma? Regis, jis pats būtų linkęs tuo abejoti, kaip abejojo fotografijos galia atverti gyvybės paslaptį: „Aš visuomet jaučiu barjerą, kuris trukdo skleistis žinojimui, ir akimirkos atsivėrimas turi neišvengiamo uždarumo žymę.“

Paroda veikia iki vasario 16 d.
www.ndg.lt

Tania Luckienė-Aldag, „Vitas Luckus baltame fone“. 1987 m.
Nuotraukos iš fotografo archyvo, JAV, Tatjanos Luckienės-Aldag nuosavybė

Vitas Luckus, iš ciklo „Improvizuojant pantomimą“. 1971–1973 / 1982 m.

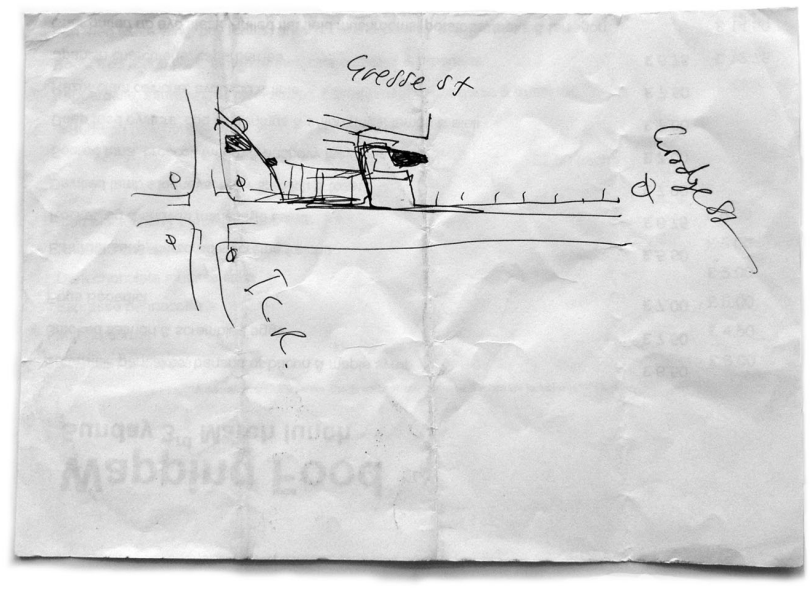

Paulina Eglė Pukytė, „Ta vieta“. 1997–2013 m.

Intriguojantis uždavinys

Lietuvos menininkai Liuksemburge

Europos Komisijos Vertimo raštu generalinio direktorato Lietuvių kalbos departamento darbuotojų iniciatyva Liuksemburge šį pusmetį surengtas solidus Lietuvos menininkų parodų ciklas. Jis pradėtas Mariaus Jovaišos fotografijomis „Neregėta Lietuva“, o baigiamas Antano Sutkaus fotografijų ekspozicija. Taip pat demonstruoti Valentino Antanavičiaus asambliažai, Stasio Eidrigevičiaus plakatai, Gintaro Kraujelio tapyba, Sigito Baltramaičio ir Arūno Baltėno fotografijos, vaikų knygų iliustracijų paroda „Illustrarium“. Labai norisi, kad Europos Komisijoje dirbančių lietuvių atliktas darbas garsinant mūsų šalies meną būtų žinomas ir Lietuvoje. Todėl pasidalyti įspūdžiais apie parodų ciklą pakvietėme šios idėjos sumanytoją Ingą Lukoševičiūtę.

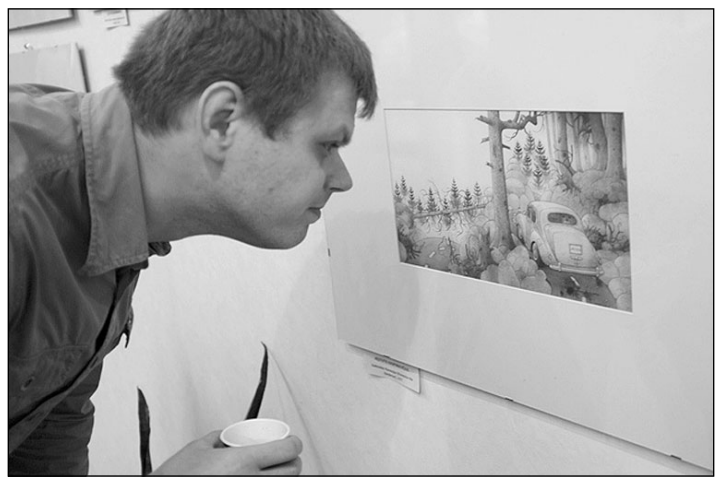

Parodos „Illustrarium“ ekspozicijos fragmentas

Kas paskatino imtis tokio tęstinio renginio?

Aštuonios Lietuvos menininkų parodos ir pagrindinis Lietuvos pristatymo renginys, kuriame paskaitą skaitė iš JAV pakviestas Tomas Venclova, muzikavo skrabalininkas Regimantas Šilinskas ir buvo rodomos Arūno Baltėno fotografijos, – išties nemenkų užmojų programa. Tačiau ir proga nepaprasta.

Antrąjį 2013-ųjų pusmetį Lietuva pirmą kartą istorijoje pirmininkauja Europos Sąjungos Tarybai. Valstybių narių yra 28 ir „pirmininko“ pareigas jos eina nustatyta eilės tvarka, tad ši galimybė pasitaiko tik kas porą dešimtmečių. Tiesiog negalėjome praleisti progos pasidalyti dideliu mažos šalies menu su Europos Komisijos kolegomis.

Minėtos programos iniciatorius ir įgyvendintojas – Europos Komisijos Vertimo raštu generalinio direktorato Lietuvių kalbos departamentas. Didžioji dalis Europos Komisijos direktoratų įsikūrę Briuselyje, o mūsiškis – Liuksemburge. Briuselyje yra Lietuvos Respublikos ambasada ir Lietuvos nuolatinė atstovybė Europos Sąjungoje, tad natūralu, kad Lietuvos ir jos kultūros viešinimo veikla ten gerokai aktyvesnė. Tos veiklos vaisių retkarčiais galime paragauti ir Liuksemburge, bet apskritai daugiausia tenka pasikliauti Liuksemburgo lietuvių bendruomenės ar pavienių jos narių jėgomis ir lėšomis. Visos aštuonios parodos ir didysis Lietuvos pristatymo renginys vyko Europos Komisijos JMO rūmuose. Keliomis parodomis pasidalijome ir su Briuselio kolegomis.

Kas nulėmė kviečiamųjų menininkų sąrašą?

Atrinkti menininkus buvo sunkus, bet intriguojantis uždavinys. Pirminis – gana ilgas – sąrašas buvo kolektyvinių diskusijų rezultatas, kurį lėmė gerai apgalvotas ir pagrįstas pasirinkimas, ryšiai su kviečiamaisiais, mūsų įsivaizduojamas potencialus menininkų geranoriškumas ir kartais tiesiog atsitiktinumas. Norėjome, kad būtų atstovaujama kuo įvairesnėms sritims: tapybai, fotografijai, grafikai, plakato, tekstilės menui, muzikai, literatūrai ir t. t. Tarėmės, diskutavome, svarstėme logistines ir finansines galimybes. Susirašėme laiškais ir susiskambinome su autoriais. Vieni pakviestieji pažadėjo ir netesėjo, kiti, mūsų džiaugsmui, entuziazmo rodė daugiau, nei tikėjomės. Po truputį išsirutuliojo trumpasis – itin garsių Lietuvos menininkų – sąrašas. Jį peržvelgę kiek nusigandome – buvo sunku patikėti, kad viską pavyks padaryti vien savo jėgomis ir iš savo kišenės.

Valentinas Antanavičius, Marius Jovaiša, Stasys Eidrigevičius, Gintaras Kraujelis, Egidijus Rudinskas, Antanas Sutkus, Sigitas Baltramaitis. Tai trumpojo sąrašo menininkai. Be to, eksponavome iš Tarptautinių kultūros programų centro pasiskolintą Lietuvos vaikų knygų iliustracijų parodą „Illustrarium“ ir savo pačių vaisių – „Found in Translation. Lithuanian Literature in the EU Languages“. Pastarasis – verstinės lietuvių literatūros visomis 24 oficialiomis Europos Sąjungos kalbomis paroda. Knygas, beje, nuspręsta parduoti Europos Komisijos labdaros renginyje, o surinktas lėšas skirti nedidelio Lietuvos miestelio vaikų namams, kuriuos remiame jau ne vienus metus.

Ar parodos sulaukė publikos dėmesio, kas žiūrovams buvo įdomiausia?

Kiekviena paroda atrado savo žiūrovų, o kiekvienas žiūrovas – savo parodą. Iš to, kad teko atsakinėti į klausimus apie visas parodas, sprendžiu, kad visi menininkai sulaukė susidomėjimo ir įgijo naujų gerbėjų iš įvairių valstybių narių. Dalis G. Kraujelio, V. Antanavičiaus, S. Baltramaičio, A. Baltėno kūrinių atrado naujus šeimininkus ir liko Liuksemburge. Vis dėlto didžiausią ažiotažą, mums gal kiek netikėtą, sukėlė „Illustrarium“ – paroda, kurią kolegos komentaruose vadino „gražia, juokinga ir verčiančia susimąstyti“ ir užvertė mus klausimais, kur galima įsigyti reprodukcijų.

Ar ciklas pateisino rengėjų lūkesčius?

„Išmatuoti“ realią šitų parodų naudą Lietuvai ir jos kultūrai būtų sunku, bet manau, kad bet kokia viešinimo veikla yra potencialiai vertinga. Darbus bent viena akimi pamatė, menininkų pavardes išgirdo 28 Europos Sąjungos valstybių narių atstovai. Tiek menininkai ir jų parodos, tiek mes, organizatoriai, sulaukėme daug komplimentų. Galimybė pabendrauti su pačiais menininkais – irgi nemenka likimo dovana.

Tačiau prieš sulaukiant komplimentų ir įvertinimo reikėjo nudirbti daugybę darbų: sudaryti kūrinių pristatymo ir grąžinimo grafiką, užsakyti transportą, pasirūpinti draudimu, parengti ir išspausdinti parodų plakatus ir katalogus, paruošti ekspoziciją, skleisti informaciją apie parodą, atsakinėti į susidomėjusiųjų klausimus ir panašiai. Kai kurie menininkai atvyko į parodos atidarymą, tad teko rūpintis jų priėmimu, apgyvendinimu, ekskursijomis ir vernisažų organizavimu, pradedant informacijos sklaida, vyno bei užkandžių pirkimu ir baigiant svečio pristatymu auditorijai. Labiau malonumu nei darbu vadinčiau mūsų svečių asmeninių pageidavimų vykdymą. O jų būta įvairių: nuo apsilankymo modernaus meno muziejuje MUDAM ar midijų grietinėlės padaže ragavimo iki ekskursijos į buvusią „Liuksemburgo radijo“ buveinę.

Visi darbai, įskaitant šimtus telefono skambučių ir elektroninių laiškų, veiklos koordinavimas ir atsakomybė gulė ant pečių žmonėms, kurie visą dieną dirba savo tiesioginį, su parodomis ar menu niekaip nesusijusį darbą. Jaučiausi diriguojanti didžiuliam chorui, nors pati natas menkai pažįstu. Lieka tik stebėtis, bet choras dainavo, ir visai neblogai.

Liepos mėnesį skelbdami kultūros programos pradžią ją pristatėme šūkiu „Lithuania wants to be seen“ („Lietuva nori būti pamatyta“). Programai einant į pabaigą, manau, galima pasidžiaugti – Lietuva buvo ir pamatyta, ir išgirsta. Dabar laikas perduoti pirmininkavimo estafetės lazdelę graikams.

PARENGĖ IEVA PLEIKIENĖ

Anonsai

Kinas iš „Naujosios Europos“

Gruodžio mėnesį vyksiantis „ARTscape“ projektas pristato penkis 2012 m. sukurtus filmus, rodytus šių metų „Kino pavasaryje“. Tai jaunų kūrėjų iš Rytų ir Vidurio Europos darbai.

Programą gruodžio 17 d. „Skalvijos“ kino centre pradės Aidos Begič drama ***„Sarajevo vaikai“*** („Djeca“). Prieš ketverius metus režisierės debiutinis filmas „Sniegas“ buvo įtrauktas į Kanų festivalio „Kritikų savaitės“ programą ir apdovanotas Didžiuoju prizu. „Sarajevo vaikai“ rodytas Kanų „Ypatingo žvilgsnio“ programoje ir taip pat sulaukė dėmesio. Filme koncentruojamasi į du Jugoslavijos karo našlaičius. Rahima bando apsaugoti savo jaunėlį brolį Nedimą nuo vaikų namų. Apie jų tėvus kalbama mažai, tik žinoma, kad šie žuvo per karą. Vakarų visuomenėje tikima, kad terapija ir laikas padeda išspręsti problemas, bet Begič filmas įrodo, jog tai netiesa. Šis pasaulis Rahimai nesuteikė nieko, veikiau viską atėmė, tad kaip galima atleisti, kas neatleistina? Vis dėlto mergina, rodos, atleido vieninteliam Dievui. Pasak režisierės, jai buvo įdomu, kokioje visuomenėje ji gyvena dabar. Begič, kaip ir dauguma bosnių, nebetiki, kad šalies visuomenė atsigaus. Jos manymu, svajonės užleido vietą prisiminimams, o tai verčia jaustis bejėgiškai.

Gruodžio 18 d. bus parodytas garsaus lenkų kino kūrėjo Jerzy Skolimowskio sūnų Józefo ir Michało filmas ***„Iš pragaro“*** („Ixjana“). Deja, galutinio jo varianto nebeišvydo Indijoje tragiškai miręs Józefas Skolimowskis (1970–2012). Šis filmas – trileris ir kartu metafizinė drama apie išdavystę, draugystę ir moters svarbą vyro gyvenime. Pasakojama apie jauną rašytoją Mareką, kuris bando išsiaiškinti paslaptingas savo draugo Arturo mirties aplinkybes. Trūkinėjančioje ir chaotiškoje atmintyje jis stengiasi atgaminti praeities fragmentus. Baimindamasis, kad pats pražudė draugą, Marekas bando užgniaužti kaltės jausmą susitikinėdamas su moterimi, kuri susijusi su Arturo dingimu labiau, nei atrodo. Filmo premjera įvyko pernai Romos kino festivalyje, o per spaudos konferenciją Michałas Skolimowskis dėstė, kad įkvėpimo sėmėsi iš Sigmundo Freudo knygų, antikinės graikų literatūros, Dante's ir J. W. Goethe's.

Gruodžio 19 d. bus rodomas bosnių režisieriaus (dabar gyvenančio Kanadoje) Igorio Drljacos filmas ***„Krivina“***. Autobiografiškame filme pasakojama apie imigrantą Miro, kuris niekaip negali pritapti užsienyje, nesugeba prisirišti prie žmonių ir nuolat keičia gyvenamąją vietą. Karas gimtinėje – buvusioje Jugoslavijoje – jį traumavo psichologiškai. Kai Miro sužino, kad senas draugas Dado, kurį jis laikė dingusiu be žinios, ieškomas už karo nusikaltimus, grįžta į gimtinę jo ieškoti. Drljaca norėjo sukurti filmą, perteikiantį praradimo jausmą, kuris kankina daugelį žmonių, emigravusių į Vakarus iš karo apimtos buvusios Jugoslavijos. Režisierius bando laviruoti tarp improvizacijos ir kuriamo naratyvo, paremto kelionėmis po Bosniją, aplankant vietas, kur praleido vaikystę.

Gruodžio 20 d. bus galima pasižiūrėti estų komediją ***„Estiški gyvenimo ypatumai“*** („Seenelkaik“, rež. Toomas Hussar). Filmo tema gana aktuali ir lietuviams, mėgstantiems pasijuokti iš savų politikavimo ypatumų. „Estiškuose gyvenimo ypatumuose“ pasakojama apie politiką Adu, su žmona išsiruošusį gyventi kaip tik tą dieną, kai kilus įtarimams korupcijai vyrui paskambina žurnalistas. Adu bandymas pabėgti nuo atsakomybės nuves jį į tankią girią, iš kur sugrįžti nepadės net užimamos aukštos pareigos. Režisierius pripažino, kad filmą įkvėpė ne konkretus politikas, filmas veikiau yra politikų mentaliteto satyra. Labiausiai Hussarą domino, kaip jie teisina savo poelgius.

„Iš pragaro“

Gruodžio 21 d. programą užbaigs Tarptautinio Transilvanijos kino festivalio direktoriaus, prodiuserio ir režisieriaus Tudoro Giurgiu komedija ***„Apie sraiges ir žmones“*** („Despre oameni si melci“). Istorija nukelia į 1992 m., kai visa Rumunija laukia Michaelo Jacksono pasirodymo, o vienai automobilių kompanijai gresia bankrotas. Darbininkų profsąjungos lyderis Georgas nesiruošia lengvai susitaikyti su gresiančia bedarbyste. Jis sugalvoja išeitį: visi bendradarbiai susivienys, nuvyks į sostinę ir parduos savo spermą naujai atidarytam Bukarešto spermos bankui. Anot režisieriaus, tai filmas „apie paprastą žmogų, kuris tampa didelių permainų liudininku – komunistinio režimo griūtis apverčia aukštyn kojomis jo įprastą kasdienybę.“

PARENGĖ SANTA LINGEVIČIŪTĖ

Laiko kilpose

Krėsle prie televizoriaus

Coky Giedroyć gimė Honkonge, užaugo Anglijoje, kino režisūros mokėsi Bristolio universitete. Jos tėvas Michałas Giedroyćas – iš kilmingos lietuvių ir lenkų bajorų giminės kilęs istorikas, tarp artimiausių režisierės giminaičių – ir legendinis Paryžiuje leisto žurnalo „Kultura“ redaktorius, Czesławo Miłoszo draugas Jerzy Giedroyćas. Coky Giedroyć režisavo ne vieną garsų BBC serialą („Šerlokas“, „Oliveris Tvistas“, „Karalienė mergelė“ ir kt.), ji turi damos titulą, nes yra baroneto Thomaso Weylando Bowyer-Smytho žmona. (Pastarąjį titulą paminėjau specialiai lietuviams, kurie mėgsta būti vadinami senjorais, riteriais ar damomis. Matyt, tai kompensuoja valstietiškus kompleksus.)

Šeštadienį (***17 d. 23 val.***) ***LRT*** pradeda rodyti keturių dalių Giedroyć serialą ***„Varšuvos šnipai“*** (2012–2013). Tai bendros BBC ir Lenkijos televizijos (TVP) gamybos serialas, sukurtas Alano Fursto romano motyvais. Jis filmuotas Varšuvoje ir Krokuvoje.

Serialas perkels į 1937-ųjų Varšuvą. Būsimo karo nuojauta kybo ore. Pulkininkas Žanas Fransua Mersjė (David Tennant) pradeda dirbti prancūzų ambasados karo atašė. Jis turi rinkti informaciją apie III Reicho planus. Jam padeda (žinoma, už pinigus) vokiečių inžinierius Edvardas Ulis, kuris teikia prancūzams duomenis apie naujausius vokiečių tankus. Netrukus pulkininką įtraukia intrigų, šnipų žaidimų ir šaradų pasaulis. Jis turi ir kitą uždavinį – užmegzti romaną su Tautų lygos teisininke Ana Skarbek (Janet Montgomery), kurios meilužis rusas apsimeta žurnalistu. Prancūzui padeda lenkų žvalgas Antonis Pakulskis (Marcin Dorociński), su kuriuo jie kartu 1920-aisiais kovėsi prieš bolševikus.

„Varšuvos šnipuose“ bus pagrobimų ir žmogžudysčių, apsimetėlių aristokratų ir blogų vokiečių, išdavysčių ir meilės. Šnipai išdavinės vieni kitus, naudosis artimų žmonių pasitikėjimu, elgsis šlykščiai, bet teisinsis, kad tai daro tėvynės labui. Trumpai tariant, režisierė gerai išmano žanro taisykles, tad nuobodžiauti neteks.

Klausimas, kiek visame tame istorinės tiesos, daug sudėtingesnis. Iš tikrųjų tarpukario Lenkijoje buvo daug garsių šnipinėjimo aferų, vyko įtempta žvalgybų kova. Politikai turėjo du oficialius priešus – Vokietiją ir Sovietų Sąjungą. Lenkų žvalgai su šių šalių piliečiais dirbo išsijuosę, naudojosi jų silpnybėmis, kūrė agentų tinklus. Šnipų centru tarpukariu buvo tapęs ir Kaunas, būtų įdomu apie tai pamatyti filmą ar perskaityti knygą, bet panašaus malonumo, matyt, dar teks palaukti.

Užtat šios savaitės filmai žadins ne vieną malonų prisiminimą tiems, kurie suaugo kartu su „perestroikos“ metais prasidėjusia vaizdajuosčių era. Vienas populiariausių 9-ojo dešimtmečio filmų – 1987 m. Emile'io Ardolino ***„Purvini šokiai“*** (***TV3, 15 d. 15.10***) nukels į 1963-iųjų vasarą (dar prieš nužudant prezidentą Kennedy ir prieš „Beatles“ koncertų turą po Ameriką). Septynioliktmetė išlepinta Frensė kartu su tėvais atostogauja kurorte. Čia ji susipažįsta su profesionaliu šokėju Džoniu ir tampa jo šokių ir meilės partnere. Siužetas minimalus, užtat daug karštos muzikos ir šokių. Filme vaidinę Jennifer Grey, Patrickas Swayze'as ir Cynthia Rodes iškart tapo žvaigždėmis, „Purvini šokiai“ sulaukė ne vieno tęsinio. Keistas dalykas toji nostalgija: „Purvinų šokių“ žiūrovai 1987-aisiais ilgėjosi 7-ojo dešimtmečio pradžios, dabartiniai žiūrovai vis dažniau grįžiasi ir į 7-ąjį, ir į 9-ąjį dešimtmečius.

Tiems, kurie išgyveno 10-ąjį dešimtmetį, savo juodąją komediją ***„Akla višta“*** (***TV1, 16 d. 21 val.***) paskyrė rusų režisierius Aleksejus Balabanovas. Rusiškas filmo pavadinimas „Žmurki“ turi ir antrą dugną – „žmurikais“ slengu vadinami numirėliai. Jų filme bus daug, kaip, beje, ir kraujo, nes pagrindiniai „Aklos vištos“ herojai – provincijos banditai. Jie puikiai prisitaikė prie naujų laukinio kapitalizmo sąlygų. Ypač avietinį švarką vilkintis nusikaltėlių autoritetas Michalyčius, kuris kontroliuoja narkotikų prekybą. Bet ateitis, pasak režisieriaus, atvirai pasukusio link kaukių komedijos, farso ar net *trash*, priklauso ne jam, o žiauriems žudikams Sergejui ir Saimonui, kurie supranta, kad pinigai – dar ne viskas ir reikia tapti Dūmos deputatais.

Savo laiku filmas sulaukė daug kritikos, atrodė, kad visą sudėtingą epochą apibūdinti tik avietiniais švarkais, perpildytomis lavoninėmis ir heroino lagaminais – pernelyg paprasta. Įdomu, kaip filmas atrodys dabar, nors manau, kad žiūrėti į visą Balabanovo žvaigždyną – Nikitą Michalkovą, Andrejų Paniną, Sergejų Makoveckį, Andrejų Krasko, Viktorą Suchorukovą, Andrejų Serebriakovą, Aleksandrą Baširovą ir Renatą Litvinovą – negali nusibosti.

„Varšuvos šnipai“

Žaidimus su laiku kinas mėgo nuo pat pradžių: žiūrovai džiūgavo žiūrėdami, kaip iškyla ką tik sugriauta siena brolių Lumière'ų filme. *Tempus reversus* – ir ne vieno šiuolaikinio filmo tema. Riano Johnsono 2012 m. filmas ***„Laiko kilpa“*** (***TV3, 15 d.21.10***) pasakoja apie netolimą ateitį – 2072-uosius, kai įprastos taps kelionės laiku. Šia galimybe pasinaudojo ir viena filmo korporacija, kuri siūlo patrauklią paslaugą – nepageidautinus žmones nusiųsti maždaug 30 metų atgal į praeitį. Žinoma, ten jų laukia samdomas žudikas. Pastarąjį filme vaidina Josephas Gordonas-Levittas. Ateityje jo personažas bus priverstas susitikti su savimi po 30 metų (tada personažą vaidins jau Bruce'as Willisas).

Iš pirmo žvilgsnio filmas kelia sudėtingą psichologinį klausimą, juk, pavyzdžiui, aš, net vartydamas seną albumą, ne visada atlaikau šią akistatą su savimi. Ji reikalauja atsakyti, ko gero, į svarbiausią klausimą apie padarytus pasirinkimus, kurie, deja, ne visada būna teisingi. Bet tai supranti tik vėliau, kai prieš save matai buką žudiką arba, tarkime, kitą nelabai malonią būtybę, pavyzdžiui, Seimo narį. Toks tariamas „Laiko kilpos“ daugiaprasmiškumas sužavėjo amerikiečių kritikus, bet man filmo pretenzingumas tik maskuoja jo turinio ir formos banalybes.

Juliano Schnabelio 2007 m. filmo ***„Skafandras ir drugelis“*** (***BTV, 16 d. 21.30***) herojus – buvęs „Elle“ redaktorius – mintyse taip pat dažnai grįžta į praeitį ir svajonių pasaulį. Tačiau jis įkalintas savo kūne, visiškai paralyžiuotame po to, kai keturiasdešimtmetį vyrą ištiko insultas. Filmas sukurtas pagal autobiografinę Jeano Dominique'o Bauby, kuris sugebėjo bendrauti su pasauliu vienintele neparalyžiuota kūno dalimi – kaire akimi, knygą. Klinikos gydytojai jam sugalvojo specialų mirksnių alfabetą.

„Skafandras ir drugelis“ žavi nepakartojama intonacija, bet labiausiai – Mathieu Amalrico (tai mėgstamiausias mano šių dienų prancūzų aktorius) vaidyba ir Januszo Kaminskio kameros, sugebančios perteikti Bauby žvilgsnį, meistryste. Jei šį pasakojimą būtų kūrę Holivudo apgaulės meistrai, žiūrėtume filmą apie silpnybės nugalėjimą. Schnabelis taip pat amerikietis, bet jis pasidavė prancūziškam siekiui bet kuria kaina išvengti banalybės. Todėl filme galima pamatyti daug daugiau.

Jūsų –

JONAS ŪBIS

Kai Eva sutiko Albertą

Nauji filmai – „Meilei nereikia žodžių“

Živilė Pipinytė

Masažistė Eva ir televizijos serialų filmotekoje dirbantis Albertas – penkiasdešimtmečiai. Abu gyvena Los Andžele, abu išsiskyrę, augina dukteris, kurios netrukus išvyks studijuoti į kitus miestus. Jie susipažįsta vakarėlyje, paskui pradeda susitikinėti. Eva – temperamentinga, veikli, pasitikinti savimi, flegmatiškas storulis Albertas apdovanotas geru humoro jausmu ir sugeba būti autoroniškas. Juos vienija vienatvė, skausmingų skyrybų patirtis ir baimė keisti gyvenimą – abejonės, ar sugebės prisitaikyti prie kito žmogaus. Visa tai atpažįstama, ko gero, daugeliui žiūrovų. Tačiau perspėju: nesitikėkite jautrios melodramos, nes režisierė Nicole Holofcener ***„Meilei nereikia žodžių“*** („Enough Said“, JAV, 2013) kūrė laikydamasi gerokai primiršto romantiškos komedijos apibrėžimo – tai komedija apie jausmus ir vyro bei moters santykius.

Į Evos ir Alberto santykius nuolat skverbiasi praeitis. Prisiminimai apie buvusiuosius, lyginimas su jais dar būtų nieko, bet tame pačiame vakarėlyje Eva susipažino su poete Mariana. Moterys susidraugavo, tad Eva nuolat girdi Marianos prisiminimus apie buvusį vyrą. Juose iškyla bukas, apsileidęs, neseksualus vyras. Tai Albertas. Sužinojusi, kad Marianos buvęs vyras ir jos naujas širdies draugas – tas pats žmogus, Eva padaro lemtingą klaidą. Ji pasiduoda Marianos vertinimams. Tai ir pirmoji Holofcener pamoka žiūrovams ir žiūrovėms: nepasiduokite svetimiems vertinimams. Kad Mariana neteisi, gali susiprotėti kiekvienas: jau ketvirtame Holofcener filme vaidinanti Catherine Keener sutirština poetės snobizmą, perdėtus reikalavimus visiems, grožėjimąsi savo tobulumu ir interjerų žurnalus primenančiais savo namais.

Holofcener taip pat Evos ir Alberto pusėje. Kiekvienas jų savaip netobulas ir negražus, Albertui net trūksta vieno danties (stomatologai visur brangūs), bet jie gyvi žmonės. Didžiąją filmo dalį režisierė užvertė ant puikaus dueto – Julios Louis-Dreyfus ir Jameso Gandolfini (kuris, deja, nesulaukė filmo premjeros) pečių, ir buvo visiškai teisi. Be abejo, tai aktorių filmas. Abu tiksliai vaidina ir personažų dvejones, ir staiga atsiradusią trauką, ir skausmą, kurį Albertas įvardija panašiai kaip savo saugomų serialų herojai: „Tu sudaužei man širdį.“

Didžiulę serialų patirtį turintys aktoriai tiksliai „apgyvendina“ ankštas savo personažų gyvenamas erdves – tą amžinai JAV nepriklausomųjų rodomą vienaaukštę, priemiesčių Ameriką. Nelabai gražūs ir nelabai išsilavinę, be didesnių ambicijų ir pinigų, tačiau sugebantys išsaugoti sveiką požiūrį ir į save, ir į supantį pasaulį, sugebantys būti tolerantiški Louis-Dreyfus ir Gandolfini herojai kalba, jaučia, reaguoja taip, kad iškart tampa atpažįstami ir savi, kartu nesiliaudami būti subtilūs ir suprantami. Štai čia ir slypi (bent jau man) didžiausias „Meilei nereikia žodžių“ žiūrėjimo paradoksas: kodėl amerikiečiams (kūrėjams ir žiūrovams) tokių personažų reikia, o lietuviai nacionaliniuose filmuose nori matyti tik už save kvailesnius idiotus?

„Meilei nereikia žodžių“

Dar ankstyvoje jaunystėje atsidūrusi Woody Alleno filmavimo aikštelėje Holofcener – puiki papročių stebėtoja. Jos karjera svyruoja tarp Nepriklausomųjų kino ir televizijos serialų (režisierė kūrė ne vieną populiaraus „Sekso ir miesto“ seriją). Filme „Meilei nereikia žodžių“ jai buvo svarbu prabilti apie tai, kas vis dažniau varžo šiuolaikinių žmonių gyvenimą, įsakmiai primetama iš šalies ir tapo beveik privaloma. Viename epizode Eva prisipažįsta Albertui, kad jai nusibodo būti šauniai, t. y. dėvėti nepažeidžiamos, smagios, patrauklios moteriškaitės kaukę. Nuoširdūs jausmai ir kitas toks pat nuoširdus žmogus šalia jai leidžia būti savimi. Kaip tik to, regis, niekad nesupras intelektualias eiles rašanti Mariana. Bet gal jai to ir nereikia?

Parodos

VILNIUS

Nacionalinė dailės galerija
Konstitucijos pr. 22
XX a. Lietuvos dailės ekspozicija
Paroda „Siūlau naują pasaulį. Vito Luckaus fotografijos retrospektyva“
„Vaizdų vieta“ (Lietuvos fotografija iliustruotuose žurnaluose XX a. 7–8 dešimtmečiais)
„90x60. Lietuvos fotografijos parodų plakatai. 1970–1987“

Vilniaus paveikslų galerija
Didžioji g. 4
Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai
Lietuvos dailė XVI–XIX a.
Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai
Paroda „Dailės istorikas ir kritikas Mikalojus Vorobjovas (1903–1954)“
Paroda „Nuostabioji žemė. Dailininkai Rytų Prūsijoje. XIX–XX a. pirmos pusės tapyba iš Aleksandro Popovo rinkinio“

Radvilų rūmai
Vilniaus g. 24
Europos dailė XVI–XIX a.
Dubingių ir Biržų kunigaikščiai Radvilos
Rytų Azijos, Naujosios Gvinėjos ir Australijos aborigenų menas
Paroda „Renesanso spindesys“
iki 15 d. – Ivano Marčuko (Ukraina) kūrybos paroda „Už horizonto – kiti horizontai...“

Taikomosios dailės muziejus
Arsenalo g. 3A
Paroda „Nuo karo iki taikos“ (XX a. penktošešto dešimtmečio mada iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos)
Kazimiero Žoromskio (1913–2004) paroda „Nuo realizmo iki optinio meno“

Vytauto Kasiulio dailės muziejus
A. Goštauto g. 1
Vytauto Kasiulio kūrinių kolekcija
Paroda „Arbit Blato Paryžius ir Venecija“

Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenalas
Arsenalo g. 1
Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a.
Lietuvių liaudies menas; Kryždirbystė
Kabančių sodų paroda „Sesė sodų sodina“
Paroda „Žemaičių krikšto ženklai“

Kazio Varnelio namai-muziejus
Didžioji g. 26
K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija
Paroda „Rūdavos kautynės“
Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44

Bažnytinio paveldo muziejus
Šv. Mykolo g. 9
Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija
Senosios liturginės tekstilės paroda „Šilkas ir auksas“

Šiuolaikinio meno centras
Vokiečių g. 2
Davido Maljkovićiaus paroda „Naujos reprodukcijos“

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS

Tekstilės galerija „Artifex“
Gaono g. 1
iki 14 d. – Jono Stankevičiaus ir Sigitos (Emilės) Stankevičiūtės paroda „Aš toks. Aš tokia“

Galerija „ARgenTum“
Latako g. 2
Paroda „*7*“

Telšių galerija
Kęstučio g. 3
Paroda, skirta Tarptautinei neįgaliųjų žmonių dienai
Paroda „Meno ženklai Žemaitijos sostinėje“
iki 20 d. – projekto „Metalo metamorfoės“ paroda „Inkliuzai. Miniatiūros“
Paroda „Jaunojo tapytojo prizas 2013“
Paroda „Agentūra. Veikėjų kuriamas scenarijus“

Modernaus meno centras
Literatų g. 8
iki 21 d. – Tomo Ivanausko personalinė fotografijų paroda „Paminklų akimis“

Galerija „Kairė–dešinė“
Latako g. 3
iki 21 d. – Kęstučio Grigaliūno paroda „Baseinas“ (piešiniai, tapyba, objektai)

Meno projektų erdvė „Malonioji 6“
Malonioji g. 6
Donato Jankausko (Duonio) paroda „Neįvykę projektai“

Galerija „Vartai“
Vilniaus g. 39
Paroda „Mindwalk“ (kūriniai iš privačių šiuolaikinio meno kolekcijų)

Galerija „Aidas“
Trakų g. 13
iki 17 d. – Salomėjos Jastrumskytės tapybos paroda „Sėdintis Euklidas“
Užsienio reikalų ministerijoje – Stefanijos Katkevičienės (1926–2006) kūrinių paroda

„Prospekto“ fotografijos galerija
Gedimino pr. 43
Gintaro Česonio fotoparoda „Prisilietimai“

Pamėnkalnio galerija
Pamėnkalnio g. 1/13
Keramikos meno paroda „5x5x5. Keramika be ribų“

Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus
Pilies g. 40
Paroda „XIX a. II p. – XX a. pr. Lietuvos valstybės politikos, kultūros, mokslo ir visuomenės elitas bei jo aplinka“
Vaclovo Daunoro tapybos paroda „Jei širdin žmogaus aš galėčiau pažvelgt...“

Šv. Jono gatvės galerija
Šv. Jono g. 11
Lietuvos medalio kūrėjų stovyklos paroda
Jaunųjų skulptorių bronzos liedinimo simpoziumo paroda „Gurgutis 2013“

Galerija „Arka“
Aušros Vartų g. 7
Loretos Abucaitės Hornall (JAV) paroda „Entropija“
Tapybos paroda „Provanso spalvos“

Galerija „Meno niša“
J. Basanavičiaus g. 1/13
iki 17 d. – paroda „Cloisonne emails iš Gruzijos“

LDS parodų salė
Vokiečių g. 4 / 2
Sigitos Lukošiūnienės paroda „Moters gyvenimas“
Valės Vaitkuvienės paroda „Kalėdų giesmė“

Galerija AV17
Aušros Vartų g. 17
Nerijaus Ermino darbų parodą

J. Meko vizualiųjų menų centras
Gynėjų g. 14
Paroda „*Fluxus* kaip veiksmas: instrukcijos, anonsai, objektai“

Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija
Šv. Jono g. 11
Tomašo Zahradničeko paroda „Du dešimtmečiai Prahos gatvėse ir aikštėse“

Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija
Vilniaus g. 39/6
Vaikų piešinių paroda „Jau saulelė vėl...“

Galerija „Rotunda“
A. Rotundo g. 3
Tatjanos Diščenko grafika

Galerija „Kalnas“
Krivių g. 10
Šiuolaikinių Gruzijos menininkų kūryba

Galerija „Šofar“
Mėsinių g. 3A/5
nuo 13 d. – Jelenos Blizninos tapyba

KAUNAS

M. Žilinsko dailės galerija
Nepriklausomybės a. 12
Kauno bienalė „Unitekstas“

Kauno paveikslų galerija
K. Donelaičio g. 16
Kauno bienalė „Unitekstas“

A. Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus
V. Putvinskio g. 64
Kauno bienalė „Unitekstas“
Scenografo, grafiko ir tapytojo Ramazano Krinicko (1904–1983) bei skulptorės Natalijos Luščinaitės-Krinickienės (1903–1998) paroda „Šimtmečiui prabėgus...“

Ryšių istorijos muziejus
Rotušės a. 19
Arūno Daujoto (1963–2012) tapybos paroda

Kauno fotografijos galerija
Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2
Prancūzų fotografijos klasikų paroda

VDU menų galerija „101“
Laisvės al. 53
iki 20 d. – Aistės Dabkevičiūtės paroda „Būsenos“
Gitos Balzekaitės „Taika“

„Eglės galerija“
Raguvos g. 7
Tekstilininkės Daivos Zubrienės ir keramikės Aušros Deltuvienės paroda
Kęstučio Kasparavičiaus iliustracijų paroda

KLAIPĖDA

Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija
Liepų g. 33
Dionyzo Varkalio kolekcija (iš Lietuvos dailės muziejaus Klaipėdos krašto XIX–XX a. pr. taikomosios dailės rinkinio)

KKKC parodų rūmai
Aukštoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2
nuo 13 d. – šiuolaikinio meno paroda „Sakmės apie Baltiją“

Baroti galerija
Aukštoji g. 3/3a
Kalėdinė paroda

Klaipėdos galerija
Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4
Paroda „Kristijonas Donelaitis. 300 metų jubiliejų pasitinkant“ (mažoji forma, gintaras)

Galerija „si:said“
Galinio Pylimo g. 28
nuo 13 d. – Gintarės Radvilavičiūtės skulptūrų paroda „Šalia“

Spektakliai

VILNIUS

Nacionalinis operos ir baleto teatras
13 d. 18.30, 15, 22 d. 12, 18 val. – P. Čaikovskio „SPRAGTUKAS“. Dir. – M. Staškus
14 d. 18.30 – G. Verdi „TRAVIATA“. Dir. – R. Šervenikas
18 d. 18.30 – G. Verdi „ERNANI“. Dir. – M. Staškus
19 d. 18.30 – P. Čaikovskio „GULBIŲ EŽERAS“. Dir. – R. Šervenikas

Nacionalinis dramos teatras
13 d. 18.30 – M. Sperro „MEDŽIOKLĖS SCENOS“. Rež. – R. Atkočiūnas
14 d. 18.30 – Euripido „BAKCHANTĖS“. Rež. – G. Varnas
15 d. 12 val. – „PELENĖ“ (pasaulio pasakų motyvais). Rež. – J. Dautartas
17 d. 18.30 – M. Bulgakovo „MEISTRAS IR MARGARITA“. Rež. – O. Koršunovas
18 d. 18.30 – Just. Marcinkevičiaus „KATEDRA“. Rež. – O. Koršunovas

Švietimo ir mokslo ministerija kviečia teikti kūrinius Vaikų literatūros premijai gauti

Švietimo ir mokslo ministerija kviečia teikti vaikų literatūros kūrinius, kritikos darbus, vaikų literatūros ir skaitymo populiarinimo projektus Vaikų literatūros premijai gauti.

Premijos tikslas – skatinti Lietuvos rašytojus kurti vaikams skirtas knygas, įvertinti švietimo, visuomeninių ar privačių įstaigų bei asmenų indėlį populiarinant vaikų literatūrą ir knygų skaitymą.

Premijos dydis – 100 MGL. Iš jų 60 MGL – už nuopelnus vaikų literatūros srityje (už literatūros kūrinį ar kūrinius) ir 40 MGL už nuopelnus vaikų literatūros ir skaitymo populiarinimo srityje (už projektus, literatūrines-kūrybines akcijas, literatūros kritikos darbus ir kt.). Kartu su premija įteikiamas diplomas.

Kandidatūras premijai gauti turi teisę siūlyti asociacijos, švietimo įstaigos, švietimo įstaigų steigėjai, kiti juridiniai asmenys. Kandidatai turi pateikti pastaruųjų trejų metų kūrybinės veiklos aprašą, nominuojamų darbų pavyzdžius, kitą iliustruojančiąją medžiagą.

Siūlymai pateikiami ministerijos Komunikacijos skyriui **iki gruodžio 31 d.**

Premijos skyrimo nuostatus galima rasti ministerijos interneto svetainėje: *http://www.smm.lt/uploads/documents/en_versijai/konkursai/Vaikų%20literatūros%20premija.pdf*

Vaikų literatūros premiją 2004-aisiais įsteigė Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija. Ji teikiama kiekvienų metų balandžio 2-ąją – Tarptautinę vaikų knygos dieną.

Premijos laureatais jau yra tapę: poetai Martynas Vainilaitis, Ramutė Skučaitė, rašytojai Vytautas V. Landsbergis, Vytautė Žilinskaitė, Gintarė Adomaitytė, Kęstutis Kasparavičius, Gendrutis Morkūnas, Vytautas Rašickas, Violeta Palčinskaitė, Villė Vėl (Vilija Dailidienė), literatūrologai Kęstutis Urba, Vincas Auryla, Gražina Skabeikytė-Kazlauskienė, Asta Gustaitienė. Taip pat Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skyriaus vedėja Aldona Šiaulienė, Nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos Vaikų literatūros centro Informacijos skyriaus vedėja Roma Kišūnaitė, Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos Skaitytojų aptarnavimo centro vyriausioji bibliotekininkė Marta Rudytė, žurnalas „Rubinaitis“.

Daugiau informacijos: Elona Bagdanavičienė,
tel. (85) 2191253, el. p. elona.bagdanaviciene@smm.lt

19 d. 18.30 – PREMJERA! K. Binkio „ATŽALYNAS“. Rež. – J. Vaitkus
Mažoji salė
13 d. 16 val. – M. Duras „MUZIKA 2“. Rež. – A. Liuga
14 d. 16 val. – S. Pálssono „NUOŠALY“. Rež. – G. Padegimas
15 d. 16 val. – M. Myllyaho „CHAOSAS“. Rež. – Y. Ross
19 d. 16 val. – S. Mrožeko „NAŠLĖS“. Rež. – S. Račkys
Studija
13 d. 19 val. – „POETĖ“ (S. Nėries dienoraščių ir eilėraščių motyvais). Rež. – R. Garuolytė

Vilniaus mažasis teatras
14, 19 d. 18.30 – E. Albee'io „TRYS AUKŠTOS MOTERYS“. Rež. – R. Kudzmanaitė
15 d. 14 val. – „DOSTOJEVSKIS VAIKAMS“ (F. Dostojevskio romanų bei dienoraščio motyvais). Rež. – P. Ignatavičius
15 d. 18 val. – „J. ERLICKAS VĖL MAŽAJAME TEATRE“ (paramos fondo „Rūta“ renginys)
17 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „MADAGASKARAS“. Rež. statytojas – R. Tuminas, rež. – A. Dapšys
18 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „MISTRAS“. Rež. – R. Tuminas

OKT/Vilniaus miesto teatras
13, 14 d. 19 val. ***OKT Studijoje*** – W. Shakespeare'o „JULIJUS CEZARIS“. Rež. – A. Areima
18 d. 19 val. ***Teatro arenoje*** – W. Shakespeare'o „ĮSTABIOJI IR GRAUDŽIOJI ROMEO IR DŽULJETOS ISTORIJA“. Rež. – O. Koršunovas
19 d. 19 val. ***Teatro arenoje*** – W. Shakespeare'o „VASARVIDŽIO NAKTIES SAPNAS“. Rež. – O. Koršunovas

Valstybinis jaunimo teatras
13 d. 18 val. – M. McDonagho „PAGALVINIS“. Rež. – J. Vaitkus
14 d. 12 val. – J. Erlicko „BILIETAS IŠ DANGAUS“. Rež. – D. Jokubauskaitė (Salė 99)
14 d. 18 val. – O. Bogajevo „SLAPTOJI DVIRATININKŲ DRAUGIJA“. Rež. – A. Latėnas
15 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „ANGELŲ PASAKOS“. Rež. – V.V. Landsbergis (Salė 99)
15 d. 18 val. – V. Sigarevo „JĄ VADINA GUPELE“. Rež. – A. Lebeliūnas
17 d. 18 val. – I. Menchellio „KAPINIŲ KLUBAS“. Rež. – A. Latėnas
18 d. 18 val. – „LEDI MAKBET“ (pagal W. Shakespeare'o pjesę „Makbetas“). Rež. – A. Latėnas
19 d. 18 val. – M. Frayn „TRIUKŠMAS UŽ KULISŲ“. Rež. – P.E. Landi

Rusų dramos teatras
13 d. 18.30 – PREMJERA! A. Puškino „EUGENIJUS ONEGINAS“. Rež. – J. Vaitkus
14 d. 18.30 – G. Gorino „JUOKDARYS BALAKIREVAS“. Rež. – A. Latėnas
15 d. 12 val. – J. Popovo „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“. Rež. – J. Popovas
15 d. 18.30 – N. Simono „PASKUTINYSIS AISTRINGAS MEILUŽIS“. Rež. – O. Lapina, J. Bogdanovič-Golubeva
17 d. 18.30 – „LINKSMOJI EINŠTEINO LABORATORIJA“. Rež. – S. Pikturnaitė
19 d. 18.30 – J.G. Ferrero „GRONHOLMO METODAS“. Rež. – A. Jankevičius

Teatras „Lėlė“
14 d. 12 val. – E.T.A. Hoffmano „SPRAGTUKAS“. Scen. aut., rež. ir dail. – V. Mazūras
15 d. 12 val. – „DAKTARAS DOLITLIS“ (pagal H. Loftingą). Rež. – R. Driežis
Mažoji salė
14, 15 d. 14 val. – N. Indriūnaitės „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“ (pagal brolių Grimmų pasaką). Rež. – N. Indriūnaitė

Menų spaustuvė
13 d. 19 val. ***Juodojoje salėje*** – „MELANCHOLIJOS DĖŽUTĖ“ (choreogr. – A. Naginevičiūtė (šokio teatras „AIRA“)
14 d. 12, 14 val. ***Kišeninėje salėje*** – „PASAKA APIE KARALIUS“. Rež. – S. Degutytė („Stalo teatras“)
14 d. 19 val. ***Juodojoje salėje*** – PREMJERA! „ARITMIJOS“. Choreogr. – V. Jankauskas (V. Jankausko šokio teatras)
15 d. 12 val. ***Kišeninėje salėje*** – „AVINĖLIO KELIONĖ“. Rež. – S. Degutytė („Stalo teatras“)

15 d. 12 val. ***Kišeninėje salėje*** — PREMJERA! „MEILĖ, KARAS IR KIŠKIO KOPŪSTAI“. Rež. — A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“)
15 d. 19 val. ***Juodojoje salėje*** — PREMJERA! „MEILĖ TRIMS APELSINAMS“. Rež. — A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“)
16 d. 12 val. ***Stiklinėje salėje*** — „Pasakų pirmadieniai mažyliams“. Pasakas seka S. Degutytė („Stalo teatras“)
19, 20 d. 19 val. ***Juodojoje salėje*** — PREMJERA! „W(O)MEN“. Choreogr. — J. Meyeris (Šveicarija)

KAUNAS

Kauno dramos teatras

13 d. 18.30 ***Ilgojoje salėje*** — B. Srbljanovič „SKĖRIAI“. Rež. — R. Atkočiūnas
14 d. 15 val. ***Didžiojoje scenoje*** — „JERUZALĖ“ (pagal J. Butterworth). Rež. — R. Atkočiūnas
15 d. 18 val. ***Rūtos salėje*** — S. Oksanen „APSIVALYMAS“. Rež. — J. Jurašas
17 d. 14 val., 18 d. 11 val. ***Didžiojoje scenoje*** — I. Paliulytės „ASTRIDA“ (A. Lindgren biografijos ir pasakų motyvais). Rež. — I. Paliulytė
17 d. 18 val. ***Rūtos salėje*** — T. de Fombelle'io „ŠVYTURYS“. Rež. — G. Varnas
17, 18 d. 19 val. ***Ilgojoje salėje*** — A. Čechovo „PALATA“. Insc. aut. ir rež. — R. Kazlas
19 d. 12 val. ***Mažojoje scenoje*** — A. Sunklodaitės „KIŠKIS PABĖGĖLIS“ (pagal L. Jakimavičiaus knygelę „Lapė ir kaliošai“). Rež. — A. Sunklodaitė

Kauno muzikinis teatras

13 d. 18 val. — I. Kálmáno „BAJADERĖ“. Dir. — J. Janulevičius
14 d. 18 val. — J. Strausso „NAKTIS VENECIJOJE“. Dir. — J. Geniušas
15 d. 12 val. — „SNIEGO KARALIENĖ“. Choreogr. — A. Jankauskas
15 d. 18 val. — C. Porterio „BUČIUOK MANE, KEIT“. Dir. — J. Geniušas
18, 19 d. 12 val. — E. Chagagortiano „AUSINĖ KEPURĖ“. Dir. — V. Visockis

Kauno kamerinis teatras

13—19 d. 18 val. — PREMJERA! „KAM MAN VYRAS — NAMUOSE IR TAIP ANKŠTA“
14—19, 22 d. 12, 14 val., 20 d. 12 val., 21 d. 10 val. — „KAIP ATPAŽINTI RAGANĄ?“

Kauno lėlių teatras

14, 15 d. 12 val., 22 d. 14 val. — „UŽKERĖTAS VEIDRODIS“. Rež. — A. Stankevičius
15, 22, 29 d. 11 val. — „KAI KRENTA ŽVAIGŽDĖ“. Rež. — A. Žiurauskas

KLAIPĖDA

Klaipėdos valstybinis dramos teatras

15 d. 18 val. ***Žvejų rūmuose*** — E.-E. Scmitto „PALEISTUVIS“. Rež. — P. Gaidys
19 d. 18 val. ***Klaipėdos dramos teatre*** — P.O. Enquisto „LŪŠIES VALANDA“. Rež. — M. Ķimele

Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras

14 d. 18.30 — D. Kužmarskytė (mecosopranas), M. Vitulskis (tenoras), Klaipėdos valstybinio muzikinio teatro orkestras ir choras, Klaipėdos miesto mišrus choras „Klaipėda“ (vad. — K. Kšanas), Klaipėdos miesto savivaldybės kultūros centro „Žvejų rūmų“ mišrus choras „Cantare“ (vad. — A. Dambrauskas). Dir. — M. Barkauskas
15 d. 13 val. — B. Pavlovskis „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“
15 d. 17 val. ***Teatro kolonų salėje*** — koncertas „Miuziklų MIXtūra“

ŠIAULIAI

Šiaulių dramos teatras

13 d. 18 val. — PREMJERA! M. Pagnolio „DUONKEPIO ŽMONA“. Rež. — A. Lebeliūnas
19 d. 18 val. — koncertas „Džentelmenų Kalėdos“: V. Čepinskis (smuikas), S. Krinicinas (gitara)

PANEVĖŽYS

Juozo Miltinio dramos teatras

17 d. 18 val. — L. Gersche's „LAISVI DRUGELIAI“. Rež. — D. Kazlauskas
18 d. 18 val. — S. Povilaičio koncertas

Koncertai

Lietuvos nacionalinė filharmonija

14 d. 19 val. ***Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje***, — R. Wagnerio gimimo 200-osioms metinėms. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistai I. Storey (tenoras), N. Kazlaus (sopranas), V. Monèytė (mecosopranas), M. Jankauskas (tenoras), L. Norvaišas (bosas). Dir. — W. Attanasi. Programoje R. Wagnerio operos „Tristanas ir Izolda“ antrasis veiksmas
15 d. 11.30 ***Pakruojo Šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje*** — Valstybinis Vilniaus kvartetas, L. Mikalauskas (bosas)
15 d. 12 val. ***Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje***, — teatralizuotas koncertas visai šeimai „Kalėdoms artėjant“. A. Noviko džiazo mokyklos vokalinis ansamblis „Jazz Island“ ir kiti mokyklos meno kolektyvai. Dalyvauja multiinstrumentininkas S. Petreikis
15 d. 15 val. ***Kretingos kultūros centre*** — Lietuvos kamerinis orkestras. Solistai R. Beinaris, V. Lubauskas, E. Paškevičius (obojai). Dir. — A. Čepaitė
15 d. 16 val. ***Taikomosios dailės muziejuje*** — ansamblis „Musica humana“ (meno vad. ir dir. — A. Vizgirda). Solistai I. Misiūra (bosas-baritonas), A. Vizgirda (fleita), R. Beinaris (obojus), R. Jasiukaitis (violončelė), B. Vaitkus (klavesinas), džiazo trio: S. Šiaučiulis (fortepijonas), M. Eiva (mušamieji), D. Butkevičius (kontrabosas)
15 d. 16 val. ***Trakų pilies Didžiojoje menėje*** — Čiurlionio kvartetas, I. Milkevičiūtė (sopranas)
17 d. 18 val. ***Visagino kultūros centre*** — styginių kvartetas „Mettis“
18 d. 19 val. ***Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje***, — F. Kopačevskis (fortepijonas). Programoje R. Schumanno, F. Chopino, J. Brahmso kūriniai

VILNIUS

Kongresų rūmai

13 d. 19 val. — A. Bajeva (smuikas), M. Kazakovas (bosas), Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dir. — G. Rinkevičius. Programoje D. Šostakovičiaus, P. Čaikovskio, G. Verdi, M. Musorgskio, G. Rosini, Ch. Gunoud kūriniai
14 d. 12 val. — koncertas visai šeimai „Simfoniniai keistuoliai“. Dalyvauja „Keistuolių teatro“ aktoriai, Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dir. — R. Šumila

Lietuvos muzikų rėmimo fondas

S. Vainiūno namuose
13 d. 17 val. — „Lyros“ muzikos mokyklos mokytojos B. Bizevičiūtės mokinių koncertas
14 d. 12 val. — muzikos mokyklos „Lyra“ mokytojos S. Jogėlienės fortepijono specialybės moksleivių koncertas
16 d. 18 val. — muzikos mokyklos „Lyra“ dainavimo mokytojos A. Cicėnaitės mokinių koncertas
17 d. 18 val. — Karoliniškių muzikos mokyklos mokytojos metodininkės V. Alenskienės kanklių klasės mokiniai
18 d. 17 val. — Karoliniškių muzikos mokyklos vyr. mokytojos R. Janutėnaitės dainavimo klasės moksleivių koncertas. V. Juodpusio „2014 metų muzikos kalendoriaus“ pristatymas
19 d. 17 val. — LMTA docentės A. Juškevičienės kanklių ir kamerinio ansamblio studenčių koncertas

Lietuvos muzikų sąjunga

15 d. 16 val. ***Vilniaus rotušėje*** — susitikimas su dainininke M. Lukošiūte ir vibrafonininku M. Šimkūnu

Šv. Jonų bažnyčia

13 d. 18 val. — koncertas Šv. Liucijos dienai. Dalyvauja chorai „Langas“ ir „Šv. Pranciškaus paukšteliai“ (vad. ir dir. — R. Kraucevičiūtė)
14 d. 19 val. — muzikinis projektas „Klasika visiems“. VU chorai „Gaudeamus“, „Virgo“, „Pro musica“, VU kamerinis orkestras (vad. — P.B. Koncė), solistai G. Davidčuka (sopranas, Latvija), R. Dubinskaitė (mecosopranas), T. Pavilionis (tenoras). Dir. — VU chorų meno vadovė R. Gelgotienė. Programoje A. Vivaldžio „Magnificat“ ir kt. kūriniai

Šv. Kotrynos bažnyčia

13 d. 19 val. — „Žiemos premjerų fejerverkas“. Solistė É. Zadory (smuikas, Austrija), Vilniaus miesto savivaldybės Šv. Kristoforo kamerinis orkestras. Dir. — D. Katkus. Koncerto viešnia kompozitorė J. Doderer (Austrija)
16 d. 19 val. — Vilniaus mokytojų namų kamerinis choras „Bel Canto“ (vad. — A. Dambrauskas), A. Anusauskas. Solistės L. Dambrauskaitė ir M. Baronaitė
17 d. 19 val. — „Gintarinės Kalėdos“. Solistai A. Krikščiūnaitė (sopranas), V. Noreika (tenoras), S. Petrulis (trimitas), A. Rekašius (vibrofonas). Dir. — V. Rekašius

Lietuvos nacionalinis muziejus

15 d. 15 val. ***Naujajame arsenale*** — koncertas „Vidury lauko grūšelė“. Koncertuoja Vilniaus universiteto folkloro ansamblio „Ratilio“ sutartinių atlikėjų grupė, multiinstrumentalistas S. Petreikis, dambrelininkai V. Krulikovskis ir V. Lukjanovas

Rašytojų klubas

16 d. 17.30 — koncertas „Žiemos pasaka“. Dalyvauja LMTA doc. A. Stasiūnaitė ir jos mokinės

Vakarai

VILNIUS

Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus

18 d. 18 val. — ciklas „11 rudens vakarų“: filmai apie dailininkus J. Čeponį, A.J. Stankevičių ir A. Petrulį

Mokytojų namai

13 d. 15 val. ***Mažojoje salėje*** — moksleivių trumposios prozos konkurso laureatų apdovanojimai ir jų kūrybos popietė. Dalyvauja moksleiviai — laureatai, leidyklos „Edukologija“, Lietuvos edukologijos universiteto atstovai bei konkurso komisija: aktorius A. Bialobžeskis, poetas ir muzikantas D. Razauskas, poetė A. Kaziliūnaitė, poetė, grupės AVASPO narė G. Labanauskaitė ir rašytojas A. Šlepikas
13 d. 17.30 ***Didžiojoje salėje*** — mergaičių choro „Liepaitės“ kalėdinis koncertas
15 d. 12 val. ***Didžiojoje salėje*** — baleto mokyklos „Nuotaika“ kalėdinis koncertas „Žiemos pasaka“
16 d. 18.30 val. ***Svetainėje*** — muzikos ir poezijos vakaras „Kalėdų žvaigždės krinta į širdį“. Dalyvauja aktorė L. Žadeikytė ir Vilniaus mokytojų namų liaudiškos muzikos ansamblis „Kankleliai“ (vad. — D. Čičinskienė)
17 d. 18 val. ***Svetainėje*** — Žemaičių kultūros draugijos vakaras „Kūčių ir Kalėdų papročiai Žemaitijoje“. Pranešėja etnologė N. Marcinkevičienė. Giedos Vilniaus mokytojų namų liaudiškos muzikos ansamblis „Kankleliai“ (vad. — D. Čičinskienė). Vakaro vedėja D. Juodkaitė-Dirgėlienė
18 d. 18 val. ***Svetainėje*** — vakaras „Donelaitis tarmiškai“. Tarmių metams iš ciklo „Tarmės ant miesto grindinio“ ir K. Donelaičio 300-osioms gimimo metinėms. Dalyvauja aktorė G. Urbonaitė, dainininkės V. Povilionienė, A. Liutkutė, poetai V. Braziūnas, T. Dirgėla ir kt.
19 d. 18 val. ***Svetainėje*** — kūrybinės dirbtuvės „Mano advento vainikas“
20 d. 18 val. ***Svetainėje*** — dainuojamosios poezijos svetainės koncertas. Dalyvauja G. Ambrazevičius ir T. Usovas

Bibliografinės žinios

MENAS

Jonas Rustemas – dailininkas ir pedagogas : 2012 m. spalio 30 d. - 2013 m. kovo 10 d. Vilniaus paveikslų galerijoje vykusios parodos, skirtos 250-osioms dailininko gimimo metinėms, katalogas / [sudarytojos Rūta Janonienė, Dalia Tarandaitė, Rasa Adomaitienė]. – Vilnius : Lietuvos dailės muziejus, 2013 (Vilnius : Standartų sp.). – 431, [1] p. : iliustr., faks., portr. – Santr. angl. – Tiražas 300 egz. – ISBN 978-609-426-048-3

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Baltoji gvardija; Šuns širdis : [romanas ir apysaka] / Michail Bulgakov ; iš rusų kalbos vertė Jurgis Gimberis. – Kaunas : Jotema, [2013] (Kaunas : Spindulio sp.). – 431, [1] p. – Tiražas [1500] egz. – ISBN 978-9955-13-402-2 (įr.)

Brauno judesiai : memuarai ir kitos pasakos / Jurgis Gimberis ; [iliustracijų autorius Jurgis Gimberis]. – Kaunas : Jotema, [2013] (Vilnius : Spauda). – 125, [3] p. : iliustr. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-9955-13-398-8

Guriniai : [literatūros kritiko užrašai] / Valentinas Sventickas. – Vilnius : Gimtasis žodis, [2013] (Vilnius : Standartų sp.). – 270, [1] p. : iliustr., faks. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-9955-16-491-3 (įr.)

Kai vėl susitiksime : romanas / Mary Higgins Clark ; iš anglų kalbos vertė Irena Kupčinskienė. – Vilnius : Alma littera, 2013 (Vilnius : BALTO print). – 336, [2] p. – Tiražas 2300 egz. – ISBN 978-609-01-1220-5 (įr.) : [26 Lt 13 ct]

„Pasakyk, kad mane myli...“ : Ėrichas Marija Remarkas – Marlena Dytrich : aistros įrodymai : [rašytojo ir kino aktorės laiškai / sudarytojai Verneris Fuldas, Tomasas F. Šneideris] ; iš vokiečių kalbos vertė Vilija Žemaitaitytė. – Vilnius : Gimtasis žodis, [2013] (Vilnius : BALTO print). – 238, [1] p. : iliustr., faks. – Tira•as 2000 egz. – ISBN 978-9955-16-486-9

Senoji Lietuvos literatūra / Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas ; redakcinė kolegija: Mintautas Čiurinskas ... [et al.]. – Vilnius : Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2012. – ISSN 1822-3656

Kn. 33: Literatūra ir Lietuvos modernėjimo procesai XV-XVIII a. / sudarė ir parengė Mintautas Čiurinskas. – 2012 (Vilnius : Petro ofsetas). –373, [2] p. : faks., portr. – Str. liet., lenk. – Santr. angl.

Kn. 34 / sudarė ir parengė Mintautas Čiurinskas. – 2012 (Vilnius : BALTO print). –375, [1] p. : iliustr., faks. – Santr. angl.

Tėtušis Hemingvėjus : draugo atsiminimai / A.E. Hotchner ; iš anglų kalbos vertė Gabija Gerulaitytė. – Vilnius : Gimtasis žodis, [2013] (Vilnius : BALTO print). – 334, [2] p., [8] iliustr. lap. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-16-478-4 (įr.)

Vilkas : [amerikiečių rašytojo] Jacko Londono gyvenimai / James L. Haley ; iš anglų kalbos vertė Rita Vidugirienė. – Vilnius : Gimtasis žodis, [2013] (Vilnius : Standartų sp.). – 383, [1] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-16-490-6 (įr.)

GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS

Asilėlis Benas svajonių žirgyne : eilėraščiai vaikams / Alma Karosaitė ; [dailininkė Ula Gabrielė Vaičiūnaitė]. – Vilnius : Gimtasis žodis, [2013] (Kaunas : Spindulio sp.). – 36 p. : iliustr. – Tiražas 1200 egz. – ISBN 978-9955-16-485-2 (įr.)

Bitlai : [romanas] / Lars Saabye Christensen ; iš norvegų kalbos vertė Kristina Kinderytė. – Vilnius : Gimtasis žodis, [2013] (Vilnius : BALTO print). – 693, [2] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-16-487-6 (įr.)

D•ord•as ir Didysis sprogimas : [kvantinės sensacijos, tarpgalaktiniai nuotykiai ir įspūdingos žinios apie Visatą] / Lucy ir Stephen Hawking ; iš anglų kalbos vertė Alina Momkauskaitė ; iliustravo Garry Parsons. – Kaunas : Jotema, [2013] (Kaunas : Spindulio sp.). – [7], 286, [10] p., [16] iliustr. lap. : iliustr. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-13-400-8 (įr.)

E•io Kaliksto sodininkų bendrija : Ericho Heinemanno pasaka / iš vokiečių kalbos vertė Indrė Dalia Klimkaitė ; Fritzo Baumgarteno iliustracijos. – Vilnius : Gimtasis žodis, [2013] (Vilnius : BALTO print). – [31] p. : iliustr. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-16-461-6 (įr.)

Kaukučių kaimas : Ericho Heinemanno pasaka / iš vokiečių kalbos vertė Indrė Dalia Klimkaitė ; Fritzo Baumgarteno iliustracijos. – Vilnius : Gimtasis žodis, [2013] (Vilnius : BALTO print). – [35] p. : iliustr. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-16-460-9 (įr.)

Liepsnojanti : [romanas] / Kazys Saja ; iliustravo Rimantas Juškaitis. – Vilnius : Alma littera, 2013 (Vilnius : Petro ofsetas). – 83, [4] p. : iliustr. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-01-1223-6 (įr.) : [15 Lt 53 ct]

Sekmadienio vaikas : [apysaka] / Gudrun Mebs ; iš vokiečių kalbos vertė Elena Zambacevičiūtė ; iliustravo Rotraut Susanne Berner. – Vilnius : Gimtasis žodis, [2013] (Kaunas : Spindulio sp.). – 166, [2] p. : iliustr. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-16-489-0 (įr.)

Parengė Aldona Barodicaitė. Redagavo Gražina Kubilienė.
Lietuvos nac. M. Mažvydo b-ka. Bibliografijos ir knygotyros centras

LIETUVOS KULTŪROS TARYBA SKELBIA EKSPERTŲ ATRANKĄ

Vadovaujantis kultūros ir meno sričių bei teritorijų atstovavimo įvairovės principu, įgalinančiu išgirsti visus Lietuvos regionus, Lietuvos kultūros taryba kviečia atsiliepti kultūros ir meno sričių, taip pat edukologijos, sociologijos, vaikų psichologijos, kultūros ir meno vadybos bei politikos, kūrybinių industrijų, ir (ar) tarptautinių (ES finansuojamų programų) projektų įgyvendinimo patirties turinčius specialistus.

Kviečiame prisidėti prie profesionalaus, skaidraus, bei visapusiškai kokybiško kiekvieno Lietuvos kultūros tarybai pateikto projekto vertinimo, kurio pagrindu ir bus skiriamas finansavimas.

Detalesnė informacija apie ekspertų atrankos viešąjį konkursą skelbiama Lietuvos kultūros tarybos svetainėje *www.ltkt.lt*

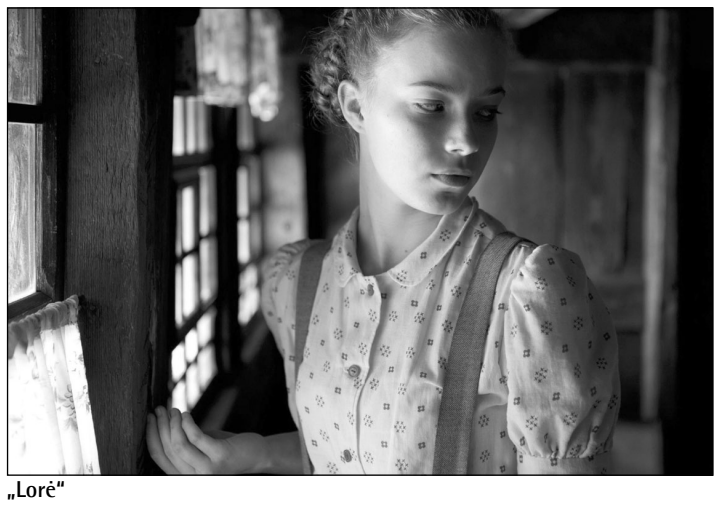

„Lorė“

Savaitės filmai

Dvi motinos ***

Pagrindinės Anne Fontaine („Koko prieš Chanel“) filmo herojės Lil ir Roz draugauja nuo mažens. Toli nuo svetimų žvilgsnių, kurortiniame Australijos rojuje jos gyvena kartu su sūnumis. Kai berniukai suauga, senstančios draugės įsimyli į viena kitos sūnus. Poros slepia savo jausmus, bet kiekviena paslaptis kada nors paaiškėja. Kai informacija apie keistą kvartetą taps vieša, ji ne tik sugriaus draugių gyvenimą, bet ir privers jų sūnus rinktis. Šio filmo pagrindas – trumpas Nobelio premijos laureatės Doris Lessing (1919–2013) romanas „Senelės“. Scenarijaus autoriui Christopheriui Hamptonui ir režisierei, perkeliant romaną į ekraną, regis, pristigo humoro jausmo, todėl filmas pavojingai priartėja prie turistiniais vaizdais atskiestos melodramos. Užtat galima grožėtis aktorėmis – visai nebijančiomis rodyti savo amžiaus Robin Wright ir Naomi Watts – bei visame tame rimtume pajusti grotesko atspalvį. Taip pat vaidina Jamesas Frecheville'as ir Xavier Samuelis (Australija, Prancūzija, 2013). (Vilnius, Kaunas, Šiauliai)

Lorė ***

...1945-ųjų pavasaris. Vokiečių pralaimėjimas neišvengiamas. Keturiolikmetės Lorės (Saskia Rosendahl) tėvai – SS karininkas ir Hitlerio gerbėja – bėga nuo okupantų ir palieka mergaitę bei keturis jaunesnius vaikus (tarp jų ir kūdikį) likimo valiai. Dabar Lorė turės jais užsiimti ir pristatyti į senelės namus Hamburge, maždaug už pusės tūkstančio kilometrų. Vokietijoje siaučia badas, godumas ir egoizmas. Kelionėje Hitlerio propagandos indoktrinuota Lorė sutiks iš Buchenvaldo koncentracijos stovyklos paleistą žydą Tomą (Kai Malina). Režisierės Cate Shortland filmas pasakoja ne tik apie išlikimą (ar pavyks Lorei apsaugoti save ir vaikus bei pasiekti saugią vietą?), bet ir apie brendimą (atsakomybę už save ir kitus, už tai, kas įvyko). Todėl filmas šiek tiek primena realistišką ir konkrečiame istoriniame kontekste vykstančią, bet vis dėlto pasaką (Vokietija, Australija, D. Britanija, 2012). (Vilnius)

Purvas ****

Pagal ir Lietuvoje populiaraus Irvine'o Welsho romaną sukurtas Jono S. Bairdo filmas pasakoja apie policininką narkomaną Briusą (James McAvoy), kuris pamišęs dėl sekso ir kokaino. Jam reikia tirti japono nužudymą, bet Briusui trukdo jo įpročiai manipuliuoti, šaipytis iš kolegų ir bėgioti paskui sijonus. Tačiau Briusas ne toks jau paprastas: jis mezga intrigų tinklą, kad galėtų kilti karjeros laiptais. Kitas jo tikslas – susigrąžinti žmoną, kuri ilgai kentė neištikimą vyrą ir net pagimdė dukterį (D. Britanija, 2013). (Vilnius)

Stalingradas ***

...1942-ieji, Stalingradas. Sovietų kariuomenė planuoja kontrpuolimą prieš vokiečius, užėmusius dešinįjį Volgos krantą. Tačiau puolimas nepasiseka. Tik kapitono Gromovo vadovaujamam žvalgų būriui pavyksta persikelti per upę ir įsitvirtinti viename name. Jiems įsakyta išsaugoti namą bet kokia kaina. Be kelių stebuklingai išsigelbėjusių rusų karių, žvalgybininkai randa ir paskutinę namo gyventoją – devyniolikmetę Katią. Įsakymą atmušti namą iš priešų gauna ir vokiečių karininkas Kanas. Fiodoras Bondarčiukas filme rodo vieno didžiausių ir kruviniausių Antrojo pasaulinio karo mūšių fone gimusią meilės istoriją. Filmas Rusijoje ir Kinijoje sumušė visus lankomumo rekordus, yra pristatytas „Oskarui“, bet pasirodė nepriimtinas ir rusų kino kritikams, ir karo istorikams. Pagrindinius vaidmenis sukūrė Marija Smolnikova, Jana Studilina, Piotras Fiodorovas, Thomas Kretschmannas, Dmitrijus Lysenkovas, Sergejus Bondarčiukas, Andrejus Smoliakovas (Rusija, 2013). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

****** – šedevras, ***** – pasižiūrėti būtina, **** – geras filmas, *** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – niekalas

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

13, 15, 16 d. – Hobitas: Smogo dykynė (HFR, 3D, JAV) – 11.20, 14.30, 18, 21.30, 22 val.; 14, 18, 19 d. – 11.20, 14.30; 17 d. – 11.20, 14.30, 22 val.
13, 15, 16 d. – Hobitas: Smogo dykynė (3D, JAV) – 15.35, 20.15; 14, 18, 19 d. – 15.35, 21.30; 17 d. – 15.35, 18, 21.30
13–19 d. – Hobitas: Smogo dykynė (JAV) – 11.10, 18.45
Sėkmės sala (Rusija) – 12, 14.15, 16.30, 18.45, 21 val.
13, 16 d. – Kalakutai: atgal į ateitį (3D, JAV) – 11.15, 13.30, 15.45, 18 val.; 14, 17–19 d. – 11.15, 13.30, 15.45; 15 d. – 11.15, 13.30, 15.45, 18 val.
13, 16–19 d. – Kalakutai: atgal į ateitį (JAV) – 14.15, 16.45; 14, 15 d. – 12, 14.15, 16.45
13–19 d. – Dvi motinos (Australija, Prancūzija) – 15.45, 18.20, 21 val.
Pasivaikščiojimas su dinozaurais (3D, JAV) – 16 val.
Pasivaikščiojimas su dinozaurais (JAV) – 12.15
18, 19 d. – Kaip pavogti žmoną (rež. D. Ulvydas) – 19, 21.30
14 d. – G. Verdi „Falstafas“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropolitено operos – 19.55
13–19 d. – „Gerumo seansai“ – 11, 13.30
Moterys meluoja geriau. Kristina (rež. A. Šlepikas) – 11, 13.30, 16, 19, 21.45
Lenktynės (D. Britanija, JAV) – 13.30, 16.15, 19, 21.45;
13, 16–19 d. – Stalingradas (Rusija) – 18.40, 21.40; 14, 15 d. – 12.30, 18.40, 21.40
13–19 d. – Meilei nereikia žodžių (JAV) – 14.15, 19.35, 21.50
Ogis ir tarakonai (Prancūzija) – 14.15, 16.15
Bado žaidynės. Ugnies medžioklė (JAV) – 16.30, 22 val.
Anoniminis tėtis (JAV) – 18.15
Patarėjas (JAV, D. Britanija) – 20.45
Ekskursantė (rež. A. Juzėnas) – 11 val.
Turbo (3D, JAV) – 13.45
Debesuota, numatoma mėsos kukulių kruša 2 (3D, JAV) – 11.30
13–15, 17, 18 d. – Didis grožis (Italija, Prancūzija) – 18.10
13–19 d. – Gravitacija (3D, JAV) – 21.15
15 d. – Karališka drąsa (JAV) – 11 val.

Cinemas Akropolis

13–17 d. – Hobitas: Smogo dykynė (HFR, 3D, JAV) – 10.30, 14, 17.30, 21.15; 18, 19 d. – 10.30, 14 val.
13–17 d. – Hobitas: Smogo dykynė (JAV) – 11.30, 18 val.; 18, 19 d. – 11.30, 17.30, 18, 21.15
13–19 d. – Hobitas: Smogo dykynė (JAV) – 14.45
13–17 d. – Kalakutai: atgal į ateitį (3D, JAV) – 10.15, 12.30, 15, 17.15; 18, 19 d. – 10.15, 12.30, 15 val.
13–17 d. – Kalakutai: atgal į ateitį (JAV) – 11, 13.15; 18, 19 d. – 11, 13.15, 17 val.
13–19 d. – Sėkmės sala (Rusija) – 13, 18.10, 19.30, 21.50
Dvi motinos (Australija, Prancūzija) – 21.30
Pasivaikščiojimas su dinozaurais (JAV) – 10.40, 14.15
18, 19 d. – Kaip pavogti žmoną (rež. D. Ulvydas) – 19, 21.30
13–19 d. – „Gerumo seansai“ – 10, 12.30
Moterys meluoja geriau. Kristina (rež. A. Šlepikas) – 12.10, 16.30, 19, 21.40
Stalingradas (Rusija) – 14.30, 17.40, 20.30
Lenktynės (D. Britanija, JAV) – 15.30, 18.20, 21.05
13–17 d. – Bado žaidynės. Ugnies medžioklė (JAV) – 15.10, 20.15; 18, 19 d. – 15.10
13–19 d. – Ogis ir tarakonai (Prancūzija) – 12 val.
13–17 d. – Meilei nereikia žodžių (JAV) – 16.15, 18.30
13–17 d. – Anoniminis tėtis (JAV) – 20.45; 18, 19 d. – 21.45
15 d. – Ratai 2 (JAV) – 10 val.

„Skalvijos“ kino centras

Johno Cassaveteso filmų retrospektyva
13 d. – Paveikta moteris (JAV) – 18.10
14 d. – Kinų bukmekerio nužudymas (JAV) – 18 val.
14 d. – Premjera (JAV) – 20.30
15 d. – Meilės tėkmės (JAV) – 19.40
16 d. – Ekskursantė (rež. A. Juzėnas) – 14.40
13 d. – Lorė (Australija, Vokietija, D. Britanija) – 16 val.; 14 d. – 15.50; 16 d. – 21.10
13 d. – Šeima (JAV, Prancūzija) – 21 val.; 16 d. – 19 val.; 17 d. – 21 val.; 19 d. – 17.50
15 d. – Meilė (Prancūzija, Vokietija, Austrija) – 15.40
16 d. – Blogi namai (Lenkija) – 17 val.
ARTscape. Jaunasis Europos kinas
17 d. – Sarajevo vaikai (Bosnija ir Hercegovina, Vokietija, Prancūzija, Turkija) – 17 val.
18 d. – Iš pragaro (Lenkija) – 17 val.
19 d. – Krivina (Bosnija ir Hercegovina, Kanada) – 16.30
18 d. – „Trumpos kino istorijos“ pristatymas – 19 val.
18 d. – Orfėjas (Prancūzija) – 20.30
14 d. – iš animacinių filmų festivalio „Tindirindis“ programos. Programa „Istorijos mažyliams“ – 14.30
15 d. – programa „Pasaulio pažinimas“ – 14 val.

Ozo kino salė

13, 17–19 d. – Lituanica paslaptis (rež. R. Sabulis) – 18 val.; 14 d. – 16 val.
13 d. – Sibirietiškas auklėjimas (Italija) – 16 val.; 14 d. – 14 val.
14 d. – Lūžęs gyvenimo ratas (Belgija, Nyderlandai) – 17 val.
17, 19 d. – Trispalvis (rež. V.V. Landsbergis) – 16 val.
18 d. – Vardas tamsoje (rež. A. Marcinkevičiūtė) – 16 val.

KAUNAS

Forum Cinemas

13–17 d. – Hobitas: Smogo dykynė (HFR, 3D, JAV) – 10.30, 14, 17.30, 21.15; 18, 19 d. – 10.30, 14 val.
13, 14 d. – Hobitas: Smogo dykynė (3D, JAV) – 12.30, 19.30, 23 val.; 15–17 d. – 12.30, 19.30
Hobitas: Smogo dykynė (JAV) – 16 val.; 18, 19 d. – 16, 17.30, 21.15
13, 15–17 d. – Kalakutai: atgal į ateitį (3D, JAV) – 10.15, 12.25, 14.35; 14 d. – 10, 12.25, 14.35
13–19 d. – Kalakutai: atgal į ateitį (JAV) – 11, 13.10, 17 val.
13, 14 d. – Sėkmės sala (Rusija) – 19.10, 21.30, 23.40; 15–7 d. – 19.10, 21.30
13, 14 d. – Dvi motinos (Australija, Prancūzija) – 23.30
Pasivaikščiojimas su dinozaurais (JAV) – 10.45
18 d. – Kaip pavogti žmoną (rež. D. Ulvydas) – 18, 21 val.; 19 d. – 19, 21.30
14 d. – G. Verdi „Falstafas“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropolitено operos – 19.55
13 d. – Moterys meluoja geriau. Kristina (rež. A. Šlepikas) – 11.30, 14.15, 15.15, 16.40, 19.15, 21.45, 23.59; 14 d. – 11.30, 14.15, 15.15, 19.15, 21.45, 23.59; 15–17 d. – 11.30, 14.15, 15.15, 16.40, 19.15, 21.45
13–19 d. – Meilei nereikia žodžių (JAV) – 12.45, 18.10; Lenktynės (D. Britanija, JAV) – 15, 20.30; 13–17 d. – Stalingradas (Rusija) – 17.45, 20.40; 13–19 d. – Ogis ir tarakonai (Prancūzija) – 15.45; 13, 15–19 d. – Bado žaidynės. Ugnies medžioklė (JAV) – 17.55; 13, 15–19 d. – Anoniminis tėtis (JAV) – 21 val.
13, 14 d. – Sibirietiškas auklėjimas (Italija) – 23.10; 15 d. – Madagaskaras 3 (JAV) – 10.30

KLAIPĖDA

Forum Cinemas

13–19 d. – Hobitas: Smogo dykynė (3D, JAV) – 11, 14.30, 17.45, 21 val.; Hobitas: Smogo dykynė (JAV) – 10.10; Sėkmės sala (Rusija) – 15.30, 17.30, 19.45, 21.50
13, 15–9 d. – Kalakutai: atgal į ateitį (3D, JAV) – 10.30, 12.45, 15.15; 14 d. – 15.15
13–19 d. – Kalakutai: atgal į ateitį (JAV) – 10.15, 13.45, 16 val.
18 d. – Kaip pavogti žmoną (rež. D. Ulvydas) – 21.30; 19 d. – 19, 21.30
14 d. – G. Verdi „Falstafas“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropolitено operos – 19.55
13–19 d. – Moterys meluoja geriau. Kristina (rež. A. Šlepikas) – 10.45, 13.15, 15.45, 18, 20.45; Ogis ir tarakonai (Prancūzija) – 12.15, 14.15; 13, 15–17 d. – Lenktynės (D. Britanija, JAV) – 18.15, 21 val.; 18 d. – 18.15
13–19 d. – Stalingradas (Rusija) – 18.30, 21.30; Meilei nereikia žodžių (JAV) – 19.20
13–18 d. – Anoniminis tėtis (JAV) – 21.45
13–19 d. – Bado žaidynės. Ugnies medžioklė (JAV) – 16.15
15 d. – Paslaptinga karalystė (JAV) – 10.30

ŠIAULIAI

Forum Cinemas

13–17 d. – Hobitas: Smogo dykynė (3D, JAV) – 10.15, 14, 17.30, 21 val.; 18 d. – 10.15, 14, 21.40; 19 d. – 10.15, 14, 18.10, 21 val.
13–19 d. – Sėkmės sala (Rusija) – 14.45, 18.30, 20.50; Kalakutai: atgal į ateitį (3D, JAV) – 11.15, 13.45, 16 val.
13, 14, 16, 18 d. – Kalakutai: atgal į ateitį (JAV) – 10.30, 12.45, 15.15, 15.50; 17, 19 d. – 10.30, 12.45
13–17 d. – Dvi motinos (Australija, Prancūzija) – 19 val.
18 d. – Kaip pavogti žmoną (rež. D. Ulvydas) – 19, 21.30; 19 d. – 18.30
13, 16–19 d. – Moterys meluoja geriau. Kristina (rež. A. Šlepikas) – 13.30, 18, 21.15; 14, 15 d. – 10.45, 13.30, 18, 21.15
13, 14, 16, 18 d. – Stalingradas (Rusija) – 17.15, 20.40; 15 d. – 11.30, 17.15; 17, 19 d. –17 val.
13–17 d. – Lenktynės (D. Britanija, JAV) – 16.15; 19 d. – 15.50, 21.30
15 d. – Alisa Stebuklų šalyje (JAV) – 10.30

PANEVĖŽYS

Forum Cinemas Babilonas

13, 16–19 d. – Hobitas: Smogo dykynė (3D, JAV) – 14.10, 17.20, 20.40; 14, 15 d. – 10.45, 14.10, 17.20, 20.40
13, 16–19 d. – Kalakutai: atgal į ateitį (3D, JAV) – 13, 15.10; 14, 15 d. – 11, 13, 15.10
13, 14, 16, 18 d. – Kalakutai: atgal į ateitį (JAV) – 12.30; 13–17 d. – Sėkmės sala (Rusija) – 21 val.; 19 d. – 21.40; 18 d. – Kaip pavogti žmoną (rež. D. Ulvydas) – 19, 21.30; 19 d. – 18.30
13–18 d. – Moterys meluoja geriau. Kristina (rež. A. Šlepikas) – 18.20, 21.20; 19 d. – 18.45, 21.20; 13, 14, 16, 18 d. – Stalingradas (Rusija) – 14.50; 15, 17, 19 d. – 15.30
13, 14, 16 d. – Lenktynės (D. Britanija, JAV) – 17.50; 15, 17 d. – 18.20
15 d. – Paslaptinga karalystė (JAV) – 10.30

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė
Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė
Kinas – Živilė Pipinytė | **Teatras, šokis** – Milda Brukštutė
Muzika – Laimutė Ligeikaitė | **Stilius** – Rita Markulienė
Dizainas – Jokūbas Jacovskis | **Maketas** – Vanda Čemerkaitė

7md

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.
Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VšĮ „7 meno dienos“,
Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2611926.
El. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. l. Tiražas 900 egz.
Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė
Remia LR Kultūros rėmimo fondas,
Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas
SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS